

Journal of Kwan Phayao (jkp)

วารสารกวนพะเยา

ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 - กันยายน - ตุลาคม 2567 Vol.1 No.5 - September - October 2024

ISSN : 3057-109X (Online)

สถาบันพระยาวิชาการ เลขที่ 8 ซอย ประชาอุทิศ 59 แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140
Phayao Academic Institute No.8, Soi Pracha Uthit 59, Bang Mue Subdistrict, Thung Kru District, Bangkok 10140
Tel: 09853340493

วารสารกวีานพะเยา

Journal of Kwan Phayao

ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม 2567)

Vol 1 No.5 (September-October 2024)

ISSN : 3057-109X (Online)

_ * ***** _

📖 วัตถุประสงค์

วารสารกวีานพะเยา เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)

ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน – ตุลาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม (เผยแพร่ฉบับเต็มทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

✎ เจ้าของ

สถาบันพะเยาวิชาการ เลขที่ 3 ซอย ประชาอุทิศ 59 แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
10140 ประเทศไทย Tel: +6650340403 Email: journal.kwanphayao@gmail.com

✎ ที่ปรึกษา

ผศ. ดร.สมชาย ดำเนิน

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

E-mail: Somchai.dam@mcu.ac.th

✎ บรรณาธิการ

ผศ. ดร.เกษฎา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

✎ กองบรรณาธิการ

พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ตู้องค์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

รองศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ สุวีรางกูร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต ปุณรัตน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

พระมหาจันทน์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระนัสสนะ ส่างช้าง, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาฐิติวัตร หมั่นกิจ, ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดวงใจ บุญโยง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail: duangjai.tak11@gmail.com

โทรศัพท์ : 085-0340403

ณัฐกานต์ บุญยีน

บริษัท อินโนนิตี จำกัด

E-mail: journal.kwanphayao@gmail.com

โทรศัพท์ : 089-6324192

พิชญา ศรีพรรณ

สถาบันพะเยาวิชาการ

E-mail: journal.kwanphayao@gmail.com

โทรศัพท์ : 089-2066062

 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ดวงใจ บุญโยง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail: duangjai.tak11@gmail.com

โทรศัพท์ : 085-0340403

☞ ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

☞ พิสูจน์อักษร

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

☞ ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

☞ จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

☞ พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง

จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารกวีานพะเยา เป็นฉบับที่ 5 ประจำปีพุทธศักราช 2567 มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 2 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับทุกระดับ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่ ขอขอบคุณผู้นิพนธ์บทความ ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)

การบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย และประสิทธิผลการบริหารกิจการของ องค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย	1-25
---	------

ADMINISTRATION OF THE THAI SANGHA ORGANIZATION AND THE EFFECTIVENESS
OF ADMINISTRATION OF THE THAI SANGHA ORGANIZATION

พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ

รูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับ การพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	26-45
---	-------

GUIDELINES FOR STRENGTHENING THE ROLE OF MAHAMAKUT BUDDHIST
UNIVERSITY IN DEVELOPING CITIZENSHIP IN A DEMOCRATIC REGIME

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (ณัฐพงศ์ ยโส)

ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาแบบ STEM กับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	46-53
---	-------

THE RELATIONSHIP BETWEEN STEM EDUCATION AND THE
DEVELOPMENT OF PROBLEM-SOLVING SKILLS

วิชุดา ผาทอง

การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับ ประถมศึกษา	54-63
---	-------

A STUDY ON THE IMPACT OF HOMEWORK ON THE LEARNING
DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENT

ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ และ สาธิตา ตาลชัย

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนหลากหลาย วัฒนธรรม	64-72
---	-------

CONFLICT MANAGEMENT IN COMMUNITIES: A CASE STUDY OF
MULTICULTURAL COMMUNITIES

สมภาพ ระงับทุกข์ และ สุกิจ ชัยมุสิก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

73-96

การบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย และประสิทธิผลการบริหาร
กิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย*

ADMINISTRATION OF THE THAI SANGHA ORGANIZATION AND THE
EFFECTIVENESS OF ADMINISTRATION OF THE THAI SANGHA
ORGANIZATION

พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ

Phramaha Aroon Panyaruno

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: kanjira9@gmail.com

วันที่รับบทความ : 4 สิงหาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 23 กันยายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 20 ตุลาคม 2567

Received 4 August 2024; Revised 23 September 2024; Accepted 20 October 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย 2) ประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย 2. ประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 380 รูป จากประชากรทั้งหมด จำนวน 27,551 รูป เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย และประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง

Citation:

* พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ. (2567). การบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย และประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย. วารสารกวีานพะเยา, 1(5), 1-25.

Phramaha AroonPanyaruno. (2024). Administration of the Thai Sangha Organization and the Effectiveness of Administration of the Thai Sangha Organization. Journal of Kwan Phayao, 1(5), 1-25.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ หลักคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.19$) หลักความเสมอภาค อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.02$) หลักแสวงหาฉันทามติ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.90$) หลักกระจายอำนาจ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.89$) หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.86$) หลักตอบสนอง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.75$) หลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.66$) และหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$)

2. ประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปกครอง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ ด้านการศึกษา อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.86$) ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณะสงค์เคราะห์ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.84$)

คำสำคัญ: การปกครองคณะสงฆ์ไทย, ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aims to study the following: 1) To study the state of administration of the Thai Sangha administration organization 2) The effectiveness of the administration of the Thai Sangha administration organization 1. To study the state of administration of the Thai Sangha administration organization 2. The effectiveness of the administration of the Thai Sangha administration organization the sample group used in the research was 380 monks from the total population of 27,551 monks. The data collection tools were questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research found that:

1. The state of administration of the Thai Sangha administration organization and the effectiveness of the administration of the Thai Sangha administration organization The results of the research found that the overall picture was at a high level ($\bar{x} = 3.82$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the rule of law at a high level ($\bar{x} = 4.22$), followed by the principle of morality and ethics at a high level ($\bar{x} = 4.19$), the principle of equality At a high level ($\bar{x} = 4.02$), the principle of seeking consensus was at a high level ($\bar{x} = 3.90$), the principle of decentralization was at a high level ($\bar{x} = 3.89$), the principle of responsibility was at a high level ($\bar{x} = 3.86$), the principle of responsiveness was at a high level ($\bar{x} = 3.75$), the principle of efficiency was at a high level ($\bar{x} = 3.66$), and the principle of effectiveness was at a moderate level ($\bar{x} = 3.41$). The aspect with the lowest average value was the principle of transparency at a moderate level ($\bar{x} = 3.30$).

2. Effectiveness of the Thai Sangha Administrative Organization The overall effectiveness of the Thai Sangha Administrative Organization was found to be at a high level ($\bar{x} = 3.98$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the aspect of governance at a high level ($\bar{x} = 4.28$), followed by the aspect of religious education. It was at a high level ($\bar{x} = 4.17$), the aspect of propagation of Buddhism was at a high level ($\bar{x} = 3.90$), the aspect of educational welfare was at a high level ($\bar{x} = 3.86$), and the aspect with the lowest average value was the aspect of public utilities and public welfare, at a high level ($\bar{x} = 3.84$).

Keywords: Thai Sangha Governance, Effectiveness

บทนำ

การแสวงหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรสามารถผลิตสินค้าหรือให้บริการที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และเป็นที่พึงพอใจของประชาชนหรือลูกค้าผู้มาซื้อสินค้าหรือมารับบริการ โดยการทำให้องค์กรมีระบบการบริหารที่มีคุณภาพ เพิ่มความแข็งแกร่งให้กับองค์กร เพื่อจะได้สามารถปรับตัวรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบันได้ ถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่ผู้บริหารองค์กรต้องกระทำเพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นการบริหารในภาครัฐหรือภาคเอกชน องค์กรทุกประเภทจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับตัว โดยการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูประบบการบริหารจัดการด้วยการนำเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อการรับมือกับความต้องการของลูกค้าผู้รับบริการที่มีหลากหลายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับองค์กรที่จะเผชิญกับความท้าทายในโลกยุคใหม่ได้อย่างดี การพัฒนาประเทศไทยตามหลักแนวคิดของระบบราชการ (Bureaucracy) ที่มุ่งเน้นความเป็นเอกภาพขององค์กร การยึดหลักระเบียบกฎหมาย การจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีการสายการบังคับบัญชาตามความชำนาญเฉพาะ และเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจ ถึงแม้ว่าจะสร้างความมั่นคง และเข้มแข็งแก่ระบบราชการ แต่การมีโครงสร้างองค์กรขนาดใหญ่ และยึดระเบียบกฎหมายเป็นสำคัญ ทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพจนไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของประชาชนและภาคเอกชนได้ (วรเดช จันทรศร, 2541) ซึ่ง สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2549) ได้จำแนกปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการไทย ไว้ 2 ประเด็นสำคัญ คือ 1) ปัญหาของระบบราชการ เช่น การรวมศูนย์อำนาจเข้าที่ส่วนกลาง โดยมีนักการเมืองในฐานะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจสูงสุดในเกือบทุกเรื่อง การขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีบุคลากรจำนวนมาก ทำให้เกิดงานซ้ำซ้อนกัน และ 2) ปัญหาเกี่ยวกับตัวข้าราชการ เช่น การขาดคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการบางส่วน การถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง การสูญเสียบุคลากรให้กับภาคเอกชน และความรู้สึกลดต่ำต่ออยู่ในเกียรติภูมิและศักดิ์ศรี เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ และเกียรติศักดิ์แห่งตน

การปกครองคณะสงฆ์ได้มีมาแล้วตั้งแต่สมัยพุทธกาลโดยมีพระพุทธเจ้าเป็นผู้ปกครองสงฆ์สูงสุด ในช่วงระยะต้นพุทธกาลยังไม่มีการบัญญัติพระวินัย เพราะพระสงฆ์ส่วนใหญ่นี้เข้ามาอุปสมบทแล้วแต่มีเจตนารมณ์เดียวกัน คือ การเข้ามาประพฤติพรหมจรรย์เพื่อให้ได้บรรลุธรรมขั้นสูงสุด คือพระนิพพาน อีกทั้งพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีคุณธรรมขั้นสูง เป็นพระอริยบุคคลหรือโดยส่วนใหญ่พระสงฆ์มีความประพฤติดี ปฏิบัติชอบ พระสงฆ์ในระยะต้นจึงยังไม่มีวามประพฤติที่เสื่อมเสียเกิดขึ้นมากนัก (พระณรงค์ สังขวิจิตร, 2560) สำหรับการเปลี่ยนแปลงขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทางเศรษฐกิจและสังคมโลก มีการตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ในปีพุทธศักราช 2484 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปกครองคณะสงฆ์ขึ้น เพราะเป็นการบริหารงานคณะสงฆ์แบบสังฆสภา โดยแยกอำนาจการบริหารปกครองออกเป็น 3 ฝ่าย เพื่อถ่วงดุลอำนาจ ตามแบบอย่างการปกครองฝ่ายบ้านเมือง คือ มีอำนาจนิติบัญญัติ เรียกว่าสังฆานัติ อำนาจการบริหารคณะสงฆ์ และอำนาจตุลาการ เรียกว่าอำนาจวินิจฉัยอธิกรณ์ องค์การผู้ใช้อำนาจ คือ 1) สังฆสภา มีอำนาจหน้าที่ในการออกสังฆานัติ, 2) สังฆมนตรี มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร และ 3) คณะวินัยธร มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินอธิกรณ์ (พระเมธีธรรมาภรณ์, 2539 : 42) การดำเนินการในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้บทบาทของวัดและพระสงฆ์เปลี่ยนแปลงไป คือ เกิดความเจริญแบบตะวันตก และ เกิดสถาบันแบบใหม่ต่าง ๆ เข้ามารับเอาบทบาทเดิมของวัดและพระสงฆ์ไปดำเนินการ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล กรมประชาสงเคราะห์ ฯลฯ เกิดจากการสูญเสียภาวะผู้นำทางปัญญาของพระสงฆ์ เจ้าหน้าที่รัฐบางกลุ่มได้แสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณแผ่นดินจัดสรรให้วัด และพระสงฆ์ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ไม่โปร่งใส และไม่มีการตรวจสอบ (ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ และ พระครูกิตติญาณวิสิฐ, 2558) และถึงแม้จะมีการตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และปรับปรุงใหม่ ปี พ.ศ.2535 แต่หลักการบริหารจัดการวัด ยังคงการจัดโครงสร้างการปกครองตามฝ่ายอาณาจักรที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่มหาเถรสมาคม ทั้งอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ (ฉลอง ช่วยธานี และคณะ, 2562)

วัดถือเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 การดูแลรักษาและบริหารจัดการวัดจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคล ซึ่งการดูแลรักษาและจัดการทรัพย์สินของวัด การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด ที่เจ้าอาวาสจะกระทำได้นั้น จะต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติในการดูแลรักษาและจัดการศา

สนสมบัติของวัดไ้เป็นแม่บทให้เจ้าอาวาสถือปฏิบัติ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 บริหารจัดการกิจการของคณะสงฆ์ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการปกครอง, 2) ด้านการศาสนศึกษา, 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์, 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา, 5) ด้านการสาธารณูปการ และ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยพระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส หรือผู้ช่วยเจ้าอาวาส ดำเนินไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎระเบียบของมหาเถรสมาคม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 นั้น ได้รับการเรียกร้องให้มีการปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทสังคมตลอดมา โดยเฉพาะในช่วงวิกฤติปัญหาวัฒนธรรมกาย ที่มหาเถรสมาคมและสำนักพระพุทธศาสนาไม่สามารถใช้กฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 21 ในการวินิจฉัยให้พระภิกษุที่ต้องคดีความ ไม่ว่าจะครองสมณะชั้นไหน แต่เมื่อเห็นว่าจะสร้างความเสียหายแก่พระศาสนา ก็สามารถสั่งสึกได้ทันที (ผู้จัดการออนไลน์, 2560) แต่ปัญหาขององค์การคณะสงฆ์ไทย ที่สื่อมวลชนนำเสนอถึงกรณีศาลพิพากษาการทุจริต คดีฟอกเงินทอนวัด ของอดีตเจ้าอาวาสวัดและเจ้าคณะอำเภอ ที่ได้กระทำความผิดฐานฟอกเงินตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3, 5, (1) (2) (3) 9, 60 โดยได้ร่วมกับอดีตผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) ในโครงการบูรณะซ่อมแซมวัด โครงการศึกษาพระปริยัติธรรมและโครงการเผยแผ่กิจกรรมทางศาสนา (มติชนออนไลน์, 2562) ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แปดเปื้อนมัวหมอง สะท้อนให้เห็นคุณภาพของการบริหารจัดการคณะสงฆ์ไทย ซึ่ง พระณรงค์ สังขวิจิตร (2560) ได้สรุปประเด็นปัญหาไว้ดังนี้

1. ปัญหาด้านโครงสร้างการปกครอง ที่แบ่งการปกครองออกเป็น คณะสงฆ์ส่วนกลาง และคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค มีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดและมีเจ้าคณะใหญ่ซึ่งมี 5 เจ้าคณะเป็นผู้ควบคุมดูแลเขตปกครองสงฆ์แต่ละคณะ ส่วนในภูมิภาคนั้นแบ่งเขตปกครองออกเป็น 18 ภาค มีเจ้าคณะภาคแต่ละภาคเป็นผู้รับผิดชอบและมีส่วนที่รับผิดชอบอยู่ภายใต้ อีก 3 ชั้น คือ จังหวัด อำเภอ และตำบล ลักษณะการใช้อำนาจดังกล่าว ส่งผลเกิดลักษณะอำนาจนิยม ทำให้การตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่สำคัญเร่งด่วนของคณะสงฆ์เกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์

2. ปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการปกครอง โดยปัจจุบันมีพระตำรวจหรือที่เรียกว่าพระวินยาธิการมีการเลือกปฏิบัติต่อพระสงฆ์ผู้กระทำความผิดพระธรรมวินัย ตั้งแต่ผิดในเรื่องเล็กน้อยจนถึงผิดบาปใหญ่ เช่น หากดูจากพฤติกรรม ยังคงปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง โดยที่องค์การคณะสงฆ์ฝ่ายปกครองยังไม่มีมาตรการใดๆ ที่ปรากฏการแก้ไขและเป็นผลสำเร็จให้เห็น

เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จึงประเมินได้ว่าขาดประสิทธิภาพหรืออ่อนด้อยการปกครอง กรณีธรรมกายน่าจะสะท้อนปัญหา การขาดประสิทธิภาพในการปกครองที่คณะสงฆ์ไม่สามารถจัดการแก้ไขได้

3. ปัญหาหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและความเหมาะสมของพระสงฆ์ที่จะได้รับสมณศักดิ์ คือ 1) ให้ความสำคัญแก่พระภิกษุในสายปกครอง และรวมศูนย์อำนาจที่พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด และเจ้าคณะภาค 2) ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนและพระภิกษุสามเณรในวัด โดยเลือกใช้กฎเกณฑ์ของมหาเถรสมาคม ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ทำให้พระสงฆ์ที่ได้รับสมณศักดิ์ไม่ตรงกับความรู้หรือความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ และ 3) การมุ่งเน้นจำนวนเงินที่ใช้ในการก่อสร้างถาวรวัตถุให้ใหญ่โต เช่น เกณฑ์ของจำนวนเงิน ในเขตปกครองหนกลางต้องมีจำนวนเงิน ตั้งแต่ 1,000,000บาท ขึ้นไป ในเขตปกครองหนเหนือ หนตะวันออก และหนใต้ต้องมีเงิน ตั้งแต่ 150,000 บาท ขึ้นไป ส่งผลให้ขาดหน้าที่เผยแผ่พุทธศาสนา และการให้ความสำคัญในการศึกษาพระธรรมวินัย

ประเทศไทยมีวัดจำนวนทั้งสิ้น 41,340 วัด แบ่งเป็นมหานิกาย 37,472 วัด ธรรมยุต 3,832 วัด จินนิกาย 15 วัด อนัมนิกาย 21 วัด แบ่งเป็นพระอารามหลวง 310 วัด จำแนกเป็น มหานิกาย 247 วัด ธรรมยุต 63 วัด วัดราษฎร์ 41,030 จำแนกเป็น มหานิกาย 37,225 วัด ธรรมยุต 3,769 วัด จินนิกาย 15 วัด อนัมนิกาย 21 วัด และแบ่งเป็นวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา 24,658 วัด และไม่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา 16,682 วัด โดยพระสงฆ์ในคณะสงฆ์ภาค 1 มีวัดทั้งสิ้น 966 วัด ดังนี้ 1) กรุงเทพมหานครมี 454 วัด, 2) ปทุมธานี 190 วัด, 3) นนทบุรี 195 วัด และ 4) สมุทรปราการ 127 วัด (สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2562) และจากรายงานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประจำปี 2559 ประเทศไทยมีพระสงฆ์ทั้งมหานิกายและธรรมยุต จำนวน 298,580 รูป (โพสต์ทูเดย์, 2561) การปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบันควรมีการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับบริบทสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ก้าวหน้าล้ำสมัย โดยพิจารณาปรับปรุงประยุกต์ใช้ทั้งรูปแบบการบริหารแบบราชการ การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ และการบริหารงานแบบภาคเอกชนที่คล่องตัว โดยยึดมั่นในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษา“แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทย” โดยนำหลักแนวคิด การบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505, การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562 (PMQA) เพื่อการขับเคลื่อนองค์กรคณะสงฆ์ไทยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และหาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทยที่เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงบริบทสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ไทย การปกครองคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาล นั้น พระพุทธเจ้าทรงบริหารงานโดยพระองค์เองตามหลักธรรมาธิปไตย คือ ทรงแสดงธรรมบัญญัติวินัย เป็นอำนาจในทางนิติบัญญัติ ทรงปกครองภิกษุสงฆ์ เป็นอำนาจในทางบริหาร และทรงวินิจฉัยอธิกรณ์ เป็นอำนาจในทางตุลาการ โดยมีอัครสาวก คือ พระสารีบุตรเป็นพระธรรมเสนาบดี กับพระโมคคัลลานะ และพระเถระทั้งหลายผู้เป็นพระสังฆบิดร พระสังฆปริณายก มีหน้าที่คอยช่วยเหลือแบ่งเบาการบริหารจัดการ (วสิน อินทสระ, 2535; พระครูสันติธรรมาภีรัต (บุญชัย สนติกโร), 2557) และโดยที่พระพุทธองค์คงจะทรงทราบแน่นอนแล้วว่า ในอนาคตคณะสงฆ์จะแตกแยกไปเป็นหมู่เป็นคณะ พระองค์จึงทรงแนะนำหลักการป้องกันการวิวาทหลักแห่งสามัคคีและหลักแห่งการระงับอธิกรณ์ของสงฆ์ พระองค์ทรงแนะไว้ 4 ประการ (พระวิสุทธิสถาณ, 2543 : 16) คือ 1) ให้มีเมตตาทายกรรม เมตตาวจีกรรม และเมตตาโมกกรรม ในเพื่อนบรรพชิตทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง (คือรักกันฉันมิตรแท้ไม่หน้าไหว้หลังหลอก), 2) ให้มีความโอปปาติกะอารีเอื้อเฟื้อต่อกันไม่ตระหนี่ในปัจจัย 4 แบ่งปัน

กันใช้ตามที่มี, 3) ให้มีความเสมอกันโดยศีล และ 4) ให้มีความเสมอกันโดยทฤษฎี ซึ่ง ทั้ง 4 ประการนี้ ถือว่าเป็นอุปายที่จะรักษามัคคีในหมู่สงฆ์ไว้ได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล หมายถึง หมายถึง ความสามารถขององค์การที่จะ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย 4 ประการ (อรุณ รักธรรม, 2525 : 12) คือ

- 1) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ (Integration)
- 2) การปรับตัวของ องค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม (Adaptability)
- 3) การปรับตัวขององค์การให้ สอดคล้องกับสังคม (Social Relevance)
- 4) ผลผลิตขององค์การ (Productivity)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักมาตรฐานและประเมินผล อุดมศึกษา (2552) ให้รายละเอียดว่าประสิทธิผลเป็นการพิจารณาว่ากระบวนการหรือ มาตรการที่ใช้สามารถตอบสนองจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด การประเมินประสิทธิผลต้อง ประเมินว่าแนวทางนั้นมีความ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับ ความต้องการของสถาบัน และสถาบันสามารถนำแนวทางไปปฏิบัติได้ดีเพียงใด รวมทั้งผลลัพธ์ของมาตรการที่ใช้

กล่าวโดยสรุป การประเมินประสิทธิผลของแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุน จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ จำเป็นต้องพิจารณาว่าแนวทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความต้องการ และเป้าหมายของสถาบันหรือไม่ การประเมินนี้ควรครอบคลุมถึงความสามารถในการนำไป ปฏิบัติได้จริง และผลลัพธ์ที่เกิดจากมาตรการที่นำมาใช้

ประการแรก แนวทางที่เลือกควรมีความชัดเจนในเรื่องของเป้าหมาย และต้อง ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของสถาบัน หากแนวทางนั้นสะท้อนถึงความเข้าใจใน บริบทและความต้องการของสถาบัน จะช่วยเพิ่มโอกาสที่แนวทางดังกล่าวจะได้รับการยอมรับ และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง การนำแนวทางไปปฏิบัติจะต้องพิจารณาความเหมาะสมในแง่ของ ทรัพยากร ความสามารถของบุคลากร และระบบสนับสนุนที่มีอยู่ในสถาบัน หากแนวทาง ดังกล่าวสามารถผสานเข้ากับระบบที่มีอยู่โดยไม่สร้างภาระหรือความซับซ้อนเพิ่มเติม จะช่วยให้ การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น

สุดท้าย การประเมินผลลัพธ์เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยวัดความสำเร็จของมาตรการที่ใช้ หากผลลัพธ์ที่ได้สามารถบรรลุเป้าหมายหรือสร้างผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ จะถือว่าแนวทางนั้นมีประสิทธิผล นอกจากนี้ การวิเคราะห์ผลกระทบในระยะยาวยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในความยั่งยืนของมาตรการ

สรุปได้ว่า การประเมินประสิทธิผลของแนวทางควรให้ความสำคัญกับความสอดคล้องความสามารถในการปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่ได้ ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่าแนวทางที่เลือกจะสนับสนุนเป้าหมายของสถาบันอย่างแท้จริงและยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นพระสงฆ์ในคณะสงฆ์ภาค 1 ประกอบด้วย 1) กรุงเทพมหานคร จำนวน 15,269 รูป, 2) นนทบุรี จำนวน 3,828 รูป, 3) ปทุมธานี จำนวน 5,006 รูป และ 4) สมุทรปราการ จำนวน 3,408 รูป รวมทั้งสิ้น 27,551 รูป (ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประจำปี, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พระสงฆ์ในคณะสงฆ์ภาค 1 จำนวน 380 รูป โดยแบ่งเป็น 1) กรุงเทพมหานคร จำนวน 210 รูป, 2) นนทบุรี จำนวน 53 รูป, 3) ปทุมธานี จำนวน 69 รูป และ 4) สมุทรปราการ จำนวน 48 รูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610 อ้างถึงใน สุพญศรีไสย์, 2551 : 132-133) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 380 รูป จากประชากรทั้งหมด จำนวน 27,551 รูป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย อายุ, จำนวนพรรษา, วุฒิการศึกษาสามัญ, วุฒิการศึกษาทางธรรม, วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม, ตำแหน่ง/สถานะสงฆ์ และที่ตั้งของวัดที่สังกัด

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และ 2) เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีประเด็นข้อคำถาม ดังนี้

1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วมการพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ และ 10) หลักคุณธรรม จริยธรรม

2) คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร และ 6) ผลลัพธ์การดำเนินการ

โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) ของลิเคิร์ท ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทยประกอบด้วย 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) ด้านการสาธารณูปการ และ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีลักษณะเป็นแบบวัดระดับ 5 ระดับ (5 Rating Scales) ของลิเคิร์ท ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 40 คน หลังจากนั้นนำข้อมูล ที่ได้รับมาทั้ง 40 ชุด ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha-reliability Coefficient) ทั้งฉบับเป็น .80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา เพื่อเสนอต่อพระสงฆ์ที่เป็นพระสังฆาธิการ และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 380 รูป และได้รับข้อมูลกลับคืนทั้งหมด จำนวน 380 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของการเลือกสุ่ม
- 3) หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ผู้ตอบได้ส่งกลับคืนมาแล้วนำไปวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมการคำนวณชุดค่าสถิติสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ จำนวน (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 สภาพการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย และประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวทางของ Best (1981: 184) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	แปลความหมาย
4.51-5.00	สูงมาก
3.51-4.50	สูง
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	ต่ำ
1.00-1.50	ต่ำมาก

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 37.1 มีจำนวนพรระหว่าง 16 – 20 พรระหว่าง ร้อยละ 31.0 มีวุฒิการศึกษาสามัญต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 51.9 วุฒิการศึกษาทางธรรมนักรวมเอก ร้อยละ 93.9 วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม ป.ธ. 1 – 3 ร้อยละ 43.1 มีตำแหน่ง/สถานะสงฆ์เป็นพระสงฆ์ทั่วไป ร้อยละ 70.8 และมีที่ตั้งของวัดที่สังกัดในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 49.2 ตามลำดับ

2. สภาพการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย และประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย

2.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
หลักประสิทธิภาพ	3.66	0.79	สูง
หลักประสิทธิผล	3.41	1.04	ปานกลาง
หลักการตอบสนอง	3.75	0.94	สูง
หลักความรับผิดชอบ	3.86	0.75	สูง
หลักความโปร่งใส	3.30	1.23	ปานกลาง
หลักนิติธรรม	4.22	0.80	สูง
หลักความเสมอภาค	4.02	0.84	สูง
หลักแสวงหาฉันทามติ	3.90	1.03	สูง
หลักกระจายอำนาจ	3.89	0.84	สูง
หลักคุณธรรมจริยธรรม	4.19	0.81	สูง
รวม	3.82	0.97	สูง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ หลักนิติธรรม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ หลักคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.19$) หลักความเสมอภาค อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.02$) หลักแสวงหาฉันทามติ

อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.90$) หลักกระจายอำนาจ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.89$) หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.86$) หลักตอบสนอง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.75$) หลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.66$) และหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$)

2.2 คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านการนำองค์การ	3.74	0.98	สูง
ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	3.54	1.13	สูง
ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.79	1.06	สูง
ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	3.51	1.08	สูง
ด้านบุคลากร	3.74	0.98	สูง
ด้านการดำเนินการ	3.71	0.86	สูง
รวม	3.67	1.01	สูง

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ ด้านการนำองค์การ และด้านบุคลากร อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.71$) และด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.54$) ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.51$)

2.3 ประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครอง คณะสงฆ์ไทย	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านการปกครอง	4.28	0.79	สูง
ด้านการศาสนศึกษา	4.17	0.84	สูง
ด้านการศึกษาสงเคราะห์	3.86	0.89	สูง
ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	3.90	0.88	สูง
ด้านการสาธารณูปการ	3.84	0.93	สูง
ด้านการสาธารณสงเคราะห์	3.84	0.91	สูง
รวม	3.98	0.87	สูง

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปกครอง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ ด้านการศาสนศึกษา อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.17$) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.86$) ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.84$)

อภิปรายผล

จากการผลการวิจัย เรื่อง การบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย และประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ หลักคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับสูง หลักความเสมอภาค อยู่ในระดับสูง หลักแสวงหาฉันทามติ อยู่ในระดับสูง หลักกระจายอำนาจ อยู่ในระดับสูง หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับสูง หลัก

ตอบสนอง อยู่ในระดับสูง หลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับสูง และหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรินธร อักษรนิตย์ (2557) ศึกษา การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) สำนักงานสรรพากรภาค 12: แนวทางและการปฏิบัติ วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลเบื้องต้นด้านความรู้ความเข้าใจในแนวทางและการปฏิบัติ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ สำนักงานสรรพากรภาค 12 และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการงานของกรมสรรพากร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สรรพากร สำนักงานสรรพากรภาค 12 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ศึกษาข้อมูลด้วยวิธีเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เสียภาษีที่ใช้บริการในงานกลุ่มภารกิจกฎหมายจัดเก็บและคืนภาษี และกำกับดูแล หน่วยงานของสำนักงานสรรพากรภาค 12 จำนวน 400 คน เจ้าหน้าที่สรรพากรจำนวน 480 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 16 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐานผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจระดับดีในแนวทางและการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ สำนักงานสรรพากรภาค 12 โดยมีความพึงพอใจการให้บริการด้วยอัตราดี การได้รับความสะดวกและให้คำแนะนำด้านภาษี มากกว่าการที่เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านอาชีพ/ธุรกิจ การบริการครบทุกขั้นตอน และการตรวจคืนภาษี และเมื่อมีปัญหาด้านกฎหมาย/การอุทธรณ์/คดี/เร่งรัดหนี้ มีความพึงพอใจที่จะไปพบเจ้าหน้าที่มากกว่าการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตหรือทำเป็นหนังสือ ส่วนเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจการปฏิบัติงานระดับปานกลาง โดยเห็นว่าควรเน้นระบบการบริหารการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ภาวะผู้นำ และสภาพแวดล้อมการทำงาน การสร้างทัศนคติที่ดีวิสัยทัศน์สากล และการพัฒนาคุณภาพเจ้าหน้าที่ เพื่อสามารถปฏิบัติงานตามเป้าหมาย คือ ประชาชนพึงพอใจ และการพัฒนางานในภารกิจกำกับดูแลค่อนข้างยาก เนื่องจากลักษณะงานต้องทำให้ผู้เสียภาษีมีความเต็มใจในการเสียภาษี ซึ่งจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพนั้น มีความจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาวิสัยทัศน์สากลให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ในงานเป็นอย่างดี (development of civil servants' vision and attitude) และพัฒนาการเรียนรู้ที่เป็นระบบต่อเนื่อง ให้มีความรู้ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่องานในหน้าที่ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนสายงาน หรือการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น การสร้างแบบจำลองในการแก้ปัญหางาน ซึ่งจะส่งผลต่อความร่วมมือและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติงาน การสร้างความ

เชี่ยวชาญและความชำนาญการตามกลุ่มภารกิจงานที่สามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้ประชาชน

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านการนำองค์การ และด้านบุคลากร อยู่ในระดับสูง ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับสูง และด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับสูง ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระชี ดิษฐจร และ สุภัทรา เอื้อวงศ์ (2559) ศึกษา การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม และสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ วัดอุปสรรคของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย 7 หมวด คือ 1) การนำองค์การ, 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์, 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, 4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล, 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ ประชากรเป็นผู้บริหารระดับสูงและอาจารย์ จากวิทยาลัยพยาบาล 4 สถาบัน ได้แก่ 1) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก, 2) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ, 3) วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ, 4) วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ การกำหนดตัวอย่างได้จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) จำนวน 110 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายสำหรับอาจารย์ และผู้บริหารใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์และคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) หมวดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หมวดที่ 1 การนำองค์การ ($\bar{x} = 3.94$) และหมวดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ($\bar{x} = 3.58$) และ 2) สภาพปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพของ

วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.56$) หมวดที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 2.77$) และหมวดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 2.31$)

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปกครอง อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านการศาสนศึกษา อยู่ในระดับสูง ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อยู่ในระดับสูง ด้านการศึกษาสงเคราะห์ อยู่ในระดับสูง ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณะสงเคราะห์ อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schulingkamp, R.C., & Latham, J.R., (2017) ทำการศึกษา “ความเป็นเลิศด้านการดูแลสุขภาพ: การเปรียบเทียบผู้รับรางวัล MBNQA และคู่แข่ง” (Healthcare Performance Excellence: A Comparison of Baldrige Award Recipients and Competitors) กล่าวถึงสภาพการแข่งขันของธุรกิจโรงพยาบาลในปัจจุบันที่เผชิญกับแรงกดดันจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย จึงมีการปรับปรุงประสิทธิภาพในดัชนีตัวชี้วัดที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าคุ้มทุนในการรับบริการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความเป็นเลิศด้านการดูแลสุขภาพของโรงพยาบาลที่ได้รับรางวัล Malcolm Baldrige Health Care Version Criteria for Performance Excellence: HCPE (2002–2011) 34 ราย กับ โรงพยาบาลคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกันจำนวน 153 ราย ทำการศึกษา บริบท ตัวชี้วัดทั่วไป เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้ HCPE ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์มาตรฐาน Medicare & Medicaid Services (CMS) เพื่อตรวจสอบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ HCPE เป็นกรอบความเป็นเลิศขององค์การและประสิทธิภาพขององค์การด้านการดูแลสุขภาพสำรวจประสิทธิภาพการทำงาน 3 ประเภท ได้แก่ 1) กระบวนการดูแล (23 มาตรการ), 2) ประสบการณ์ผู้ป่วย ลูกค้า และผู้รับบริการระบบการดูแลสุขภาพของโรงพยาบาล (HCAHPS) (10 มาตรการ) และ 3) ผลลัพธ์ของการดูแล (6 มาตรการ) กระบวนการข้อมูล การดูแล และประสบการณ์ผู้ป่วยรวมถึงการปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2009 ถึง กันยายน 2010 และผลลัพธ์ของการดูแลครอบคลุมการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2007 ถึง มิถุนายน 2010 มีผลลัพธ์การดูแลที่แตกต่างกันระหว่างโรงพยาบาลที่ใช้เกณฑ์มาตรฐาน

Baldrige และคู่แข่ง โดยเฉพาะความแตกต่างอย่างมากในด้านประสบการณ์ของผู้ป่วย ลูกค้ำ และผู้รับบริการในโรงพยาบาลที่ใช้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ Baldrige จะได้รับการให้บริการที่มีคุณภาพคุณภาพที่ดีกว่าคู่แข่ง ในขณะเดียวกันก็ให้ประสบการณ์ผู้ป่วยที่ดีขึ้น จึง สามารถบ่งชี้ว่าระบบ HCPE เป็นกรอบแนวคิดที่ถูกต้องในการออกแบบกลยุทธ์ของระบบและทุนมนุษย์เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงในระยะยาว

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย (Thai Sangha Administrative Organization) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงไว้ซึ่งศาสนา ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน และการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ให้เป็นไปตามหลักธรรมวินัยและกฎหมายของรัฐ การบริหารดังกล่าวสามารถสรุปเป็นกรอบความรู้ที่สำคัญได้ดังนี้

1. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

องค์การปกครองคณะสงฆ์ไทยมีโครงสร้างตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 (แก้ไขเพิ่มเติม) แบ่งเป็น 3 ระดับหลัก ได้แก่

- การปกครองส่วนกลาง ประกอบด้วยมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุด
- การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งตามเขตการปกครองของคณะสงฆ์ในแต่ละจังหวัดและอำเภอ

- การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ วัดต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของการบริหาร

2. แนวทางการบริหาร

-**หลักธรรมาภิบาล** ยึดมั่นในความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน

-**หลักธรรมวินัย** การบริหารกิจการคณะสงฆ์ต้องสอดคล้องกับพระธรรมวินัยและศาสนกิจ

-**ความสัมพันธ์กับรัฐ** การบริหารต้องประสานกับกฎหมายและนโยบายของรัฐ เช่น การจัดการศึกษาในวัด การส่งเสริมศีลธรรม และการอนุรักษ์วัฒนธรรม

3. ความท้าทายในการบริหาร

-**การปรับตัวต่อสังคมสมัยใหม่** การบริหารคณะสงฆ์ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคม เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะ

-ความโปร่งใสในการการเงิน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในพุทธศาสนิกชน

-การสืบทอดและพัฒนาผู้นำทางศาสนา เน้นการอบรมพระสงฆ์รุ่นใหม่ให้มีความรู้ความสามารถ

2. ประสิทธิภาพการบริหารกิจการขององค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย

การวัดประสิทธิผลของการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทยสามารถพิจารณาได้จากปัจจัยสำคัญ ดังนี้

2.1 ประสิทธิภาพในเชิงศาสนกิจ

-ความศรัทธาและการยอมรับ การบริหารที่ดีจะส่งเสริมศรัทธาของประชาชนต่อพระสงฆ์และวัด

-การเผยแผ่ธรรมะ ประสิทธิภาพของการเผยแผ่ธรรมะวัดจากจำนวนกิจกรรมทางศาสนา การบรรยายธรรม และการใช้สื่อสมัยใหม่

2.2 ประสิทธิภาพในเชิงการบริหารจัดการ

-การจัดการทรัพยากร เช่น การบริหารทรัพย์สินของวัดและการใช้เงินบริจาคอย่างเหมาะสม

-การส่งเสริมการศึกษา การสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมและการเรียนรู้ของประชาชน

2.3 ประสิทธิภาพในเชิงสังคมและวัฒนธรรม

-การสร้างความร่วมมือกับชุมชน เช่น โครงการช่วยเหลือชุมชน การส่งเสริมศีลธรรมในโรงเรียน

-การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เช่น การจัดงานประเพณีทางศาสนา

2.4 ความยั่งยืนขององค์การปกครองคณะสงฆ์

-การพัฒนาพระสงฆ์และวัด การอบรมและพัฒนาพระสงฆ์ให้มีความรู้ในศาสนาและความทันสมัย

-การใช้เทคโนโลยี เช่น การเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อออนไลน์

การบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทยที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของพระสงฆ์ ผู้นำองค์กร และพุทธศาสนิกชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งการปกครอง การจัดการทรัพยากร และการเผยแผ่ธรรมะ ควบคู่กับการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ของสังคม เพื่อให้คณะสงฆ์ไทยยังคงเป็นศูนย์รวมศรัทธาและแหล่งเผยแผ่หลักธรรมที่สำคัญของประชาชนต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทยเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของพุทธศาสนาในประเทศไทย องค์การปกครองคณะสงฆ์ถูกจัดตั้งขึ้นด้วยโครงสร้างที่ชัดเจนตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 (แก้ไขเพิ่มเติม) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมการบริหารงานของวัดทั่วประเทศ เป้าหมายของการบริหารนี้คือการดำเนินกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามหลักธรรมวินัย สอดคล้องกับกฎหมายของรัฐ และตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

การบริหารคณะสงฆ์ไทยเน้นการยึดหลักธรรมาภิบาล อันได้แก่ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของทั้งพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ควบคู่กับการประสานงานระหว่างคณะสงฆ์และรัฐ เช่น การสนับสนุนการศึกษาในวัด การอนุรักษ์วัฒนธรรม และการส่งเสริมศีลธรรมในชุมชน อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญในการบริหารคณะสงฆ์คือการปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ เช่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อเผยแผ่ธรรมะ การจัดการทรัพยากรอย่างโปร่งใส และการพัฒนาผู้นำทางศาสนารุ่นใหม่

ประสิทธิผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทยสามารถวัดได้ในหลายมิติ ทั้งในเชิงศาสนกิจ การจัดการทรัพยากร และผลกระทบต่อสังคม การเผยแผ่ธรรมะอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยสร้างศรัทธาในพุทธศาสนิกชน ขณะที่การจัดการทรัพยากรของวัดและการใช้เงินบริจาคอย่างเหมาะสมช่วยเสริมความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ การส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนผ่านโครงการต่างๆ ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับคณะสงฆ์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การศึกษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารคณะสงฆ์ในประเทศต่าง ๆ เปรียบเทียบการบริหารคณะสงฆ์ไทยกับประเทศที่มีระบบการบริหารศาสนาที่คล้ายคลึงกัน เช่น ศรีลังกา เมียนมา หรือลาว เพื่อหาแนวทางหรือรูปแบบที่สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

2. การวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวของคณะสงฆ์ไทยต่อสังคมดิจิทัล ศึกษาการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ในงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา วิเคราะห์ผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพของคณะสงฆ์ในยุคดิจิทัล

3. การประเมินความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย สำหรับระดับความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการบริหารงานของคณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของการบริหาร

4. บทบาทของคณะสงฆ์ไทยในการส่งเสริมศีลธรรมในสังคมสมัยใหม่ วิจัยเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่คณะสงฆ์มีส่วนช่วยเสริมสร้างศีลธรรมในชุมชนและสังคม และประเมินผลสำเร็จของโครงการดังกล่าว

5. การจัดการทรัพยากรและการเงินในคณะสงฆ์ไทย ศึกษากลไกการจัดการทรัพย์สินของวัดและทรัพยากรของคณะสงฆ์ โดยเน้นการพัฒนาความโปร่งใสและการสร้างระบบตรวจสอบที่เข้มแข็ง

6. การวิจัยเชิงพฤติกรรมพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในยุคปัจจุบัน ศึกษาความเปลี่ยนแปลงในบทบาทและพฤติกรรมของพระสงฆ์ รวมถึงทัศนคติและความคาดหวังของพุทธศาสนิกชน เพื่อกำหนดแนวทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

7. การพัฒนาผู้นำศาสนาในคณะสงฆ์ไทย วิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้นำศาสนาในระดับต่าง ๆ โดยเน้นความรู้ด้านธรรมะ การบริหารจัดการ และการเข้าใจสังคมร่วมสมัย

8. ผลกระทบจากนโยบายของรัฐต่อการบริหารคณะสงฆ์ไทย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายของรัฐและการบริหารงานของคณะสงฆ์ รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อบทบาทของคณะสงฆ์ในสังคม

9. การอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาในคณะสงฆ์ไทย ศึกษาการดำเนินงานของคณะสงฆ์ในการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางศาสนา รวมถึงปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์วัฒนธรรมเหล่านี้

10. การเสริมสร้างความยั่งยืนในการบริหารองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย วิจัยแนวทางการบริหารที่สามารถสนับสนุนความยั่งยืนของคณะสงฆ์ในด้านการปกครอง การเผยแผ่ศาสนา และการมีส่วนร่วมในสังคม

ข้อเสนอแนะเหล่านี้สามารถนำไปพัฒนาหัวข้อวิจัยหรือโครงการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมการบริหารคณะสงฆ์ไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและความต้องการของสังคมปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่หรือกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายขึ้น เช่น การเปรียบเทียบการบริหารคณะสงฆ์ในเขตเมืองและชนบท หรือการศึกษาพฤติกรรมพุทธศาสนิกชนในพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน

2. เพิ่มการศึกษาเชิงลึกในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การบริหารทรัพยากรทางการเงินของวัด หรือผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีต่อการเผยแผ่ธรรมะ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและนำไปปรับใช้ได้จริง

3. ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน เช่น การใช้แบบสอบถามควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- ฉลอง ช่วยธานี และคณะ. (2562). มาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการศาสนสมบัติวัดและศาสนสมบัติกลาง. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ผู้จัดการออนไลน์. (2560). ชัด “ดีเอสไอ-สำนักพุทธฯ-มหาเถรสมาคม” จัดมทรรมลวงโลกจับสึก “ธัมมชโย” ไม่ได้. [เรียกใช้เมื่อ 22 มิถุนายน 2561]. จาก <https://mgronline.com/politics/detail/9590000041197>
- พระครูสันติธรรมาภีรต (บุญชัย สนติกโร). (2557). การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15. ใน *วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระณรงค์ สังขวิจิตร. (2560). การปกครองคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน : ปัญหาและแนวทางแก้ไข. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(1), 27-40.
- พระเมธีธรรมาภรณ์. (2539). *พิมพ์ลักษณ์*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระวิสุทธิโสภณ. (2543). *เมืองพะเยา*. กรุงเทพฯ: มติชน.

- โพสต์ทูเดย์. (2561). โพสต์ทูเดย์. (2561). พุทธไทย ในยุคประชารัฐวัดสร้างสุข. เรียกใช้เมื่อ 12 มีนาคม 2562 จาก <https://www.posttoday.com/social/general/552371>.
- มติชนออนไลน์. (2562). เงินทองวัด:โดย เฉลิมพล พลมุข. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤษภาคม 2562. จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_759459
- ระชี ดิษฐจร และ สุภัทรา เอื้อวงศ์. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหมและสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 8(1), 107 -115.
- วรเดช จันทรศร. (2541). *การประเมินผลในระบบเปิด*. กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์นิด้า.
- วศิน อินทสระ. (2535). *ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: เจริญกิจการพิมพ์.
- วิรินทร์ อักษรนิตย์. (2557). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) สำนักงานสรรพากรภาค 12: แนวทางและการปฏิบัติ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 25(2), 79 -96.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2549). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์หลักการและแนวคิด*. กรุงเทพฯ: เอ็ม.ที. เพรส.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2566). คู่มือพระสังฆาธิการ. สถาบันพระสังฆาธิการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2552). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษายภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: ภาพการพิมพ์ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2551). *การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรุณ รักธรรม. (2529). *การพัฒนาองค์การเพื่อการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- Best. (1981). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood cliffs. New Jersey: Prentice.
- Krejcie and Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Schulinkamp, R. C., & Latham, J.R., (2017). Healthcare Performance Excellence: A Comparison of Baldrige Award Recipients and Competitors. *Quality Management Journal*, 22(2015), 6-22.

รูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*
GUIDELINES FOR STRENGTHENING THE ROLE OF MAHAMAKUT
BUDDHIST UNIVERSITY IN DEVELOPING CITIZENSHIP IN A
DEMOCRATIC REGIME

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (ณัฐพงศ์ ยโส)

Phrakrupaladsuwatthanaphromajariyakhun (Natthapong Yaso)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: amanichai2535@gmail.com

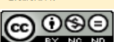
วันที่รับบทความ : 9 กันยายน 2567; วันแก้ไขบทความ 10 ตุลาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 20 ตุลาคม 2567

Received 9 September 2024; Revised 10 October 2024; Accepted 20 October 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบการวิจัย R&D การศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 12 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยใช้เทคนิคสามเส้า แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ

Citation:

* พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (ณัฐพงศ์ ยโส). (2567). พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (ณัฐพงศ์ ยโส). วารสารกวีานพะเยา, 1(5), 26-45.

Phrakrupaladsuwatthanaphromajariyakhun (Natthapong Yaso). (2024). Guidelines for Strengthening the Role of Mahamakut Buddhist University in Developing Citizenship in A Democratic Regime. Journal of Kwan Phayao, 1(5), 26-45.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

ผลการวิจัยพบว่า

ขั้นที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยด้านพระพุทธศาสนาสมควรที่จะต้องเอาวิชาการด้านพระพุทธศาสนามาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม จึงเกิดเป็น *แนวทางบทบาทมหาวิทยาลัยด้านพระพุทธศาสนาในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*

ขั้นที่ 2 เป็นการพัฒนาอันสืบเนื่องมาจากการเห็นรากเหง้าของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อันแสดงถึงมหาวิทยาลัยด้านพระพุทธศาสนา ที่จะต้องบูรณาการสหวิทยาการในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยดังกล่าวมีการใช้ทั้งหลักการทางพระพุทธศาสนาและหลักการประชาธิปไตยในการพัฒนาความเป็นพลเมือง จึงทำให้คาดการณ์ได้ว่า *แนวโน้มและทิศทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย* จะต้องเกิดจากการผสานความร่วมมือทั้งภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนการพัฒนาไปพร้อมกันในหลากหลายมิติ

คำสำคัญ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This research aims to create a model for strengthening the role of Mahamakut Buddhist University in developing citizenship in a democratic regime. This research is a qualitative research in the form of R&D research, document data study, and focus group discussion with 12 participants. Data were analyzed using content analysis techniques with context and triangulation technique to check the completeness of the data. The results were presented in a descriptive manner.

The research results found that:

Step 1: Mahamakut Buddhist University, as a Buddhist university, should apply Buddhist knowledge to benefit society. This resulted in the role

guidelines of Buddhist universities in developing citizenship in a democratic regime.

Step 2 : This development stemmed from seeing the roots of Mahamakut Buddhist University, which represents a Buddhist university that must integrate interdisciplinary studies in developing society and the nation.

Step 3 : The operations of Mahamakut Buddhist University use both Buddhist and democratic principles in developing citizenship. Therefore, it is expected that the trend and direction of the role of Mahamakut Buddhist University in developing citizenship in a democratic regime must come from the integration of both within the university and external agencies. Which must drive development simultaneously in many dimensions.

Keywords: Mahamakut Buddhist University, Citizens in a Democratic Regime

บทนำ

ในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเหล่านั้น มีการจัดให้มีการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) ขึ้นมาและประสบความสำเร็จในการสร้างพลเมือง จนเป็นตัวอย่างให้กับประเทศต่างๆ และในปัจจุบันการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองได้กลายเป็นปัจจัยความสำเร็จในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่างๆ ทั่วโลก (สถาบันพระปกเกล้า, 2555 : 5)

ส่วนสาเหตุปัญหาประชาธิปไตยของไทยที่เกิดจากการที่ประชาชนไม่มีความเป็น “พลเมือง” เห็นได้จากการที่ประชาชนไม่มีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง เช่น ประชาชนไม่ยอมรับความแตกต่างและไม่เคารพสิทธิเสรีภาพของกันและกัน ความเห็นที่ต่างกันจึงนำไปสู่ความแตกแยก พรรคการเมืองและการเลือกตั้งกลายเป็นสิ่งที่ทำให้สังคม ชุมชนหรือครอบครัวแตกแยกกัน นอกจากนี้คือ แต่ละคนใช้สิทธิเสรีภาพตามใจชอบ โดยมีได้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม พลเมืองที่แท้จริงในสังคมประชาธิปไตยต้องมีคุณสมบัติเฉพาะที่จะนำประเทศไปสู่สันติสุขด้วยวิถีประชาธิปไตย ซึ่งรวมการมีอิสรภาพ การพึ่งตนเองได้ การมีสิทธิการเคารพสิทธิ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพกติกาบ้านเมือง ไม่ใช่ความรุนแรงมีจิตสาธารณะ เป็นต้น การที่ประเทศใดจะพัฒนาประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าไปได้ด้วยดี จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ รวมทั้งการที่ประชาชนมีความเป็นพลเมืองสูงด้วย

การแก้ไขปัญหาประชาธิปไตยของไทย จึงมิใช่เพียงการร่างรัฐธรรมนูญ แต่จะต้องแก้ไขที่ตัวพลเมือง เพื่อให้พลเมืองสามารถเข้าร่วมในการบริหาร และตระหนักถึงปัญหาบ้านเมืองที่ต้องเข้าร่วมกันแก้ไข (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2554) หรือกล่าวได้ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย “คน” ในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ จะต้องมีความสามารถในการปกครองตนเอง จึงจะประสบความสำเร็จได้ (ปริญา เทวานฤมิตรกุล, 2555) อย่างไรก็ดี ในสังคมไทยมีปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวถ่วงรั้งในการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย นั่นคือ วัฒนธรรมอุปถัมภ์ หรือ การพึ่งพิงผู้ใหญ่โดยเฉพาะนักการเมือง วัฒนธรรมผู้น้อย-ผู้ใหญ่ ผู้อาวุโสกว่า การแบ่งพรรคแบ่งพวก การไม่แสดงความคิดเห็น เพราะเกรงว่าผู้ใหญ่จะไม่พอใจ หรือมีผลต่อการทำงานและชีวิตส่วนตัวได้นั้น รวมถึงการไม่ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสังคมและสร้างชาติ (ทิพย์พาพร ตันติสุนทร, 2554: 16-19; เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2554: 77-79) โดยสรุปแล้ว ปัญหาประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบันที่เกิดจากการที่ประชาชนไม่มีความเป็น “พลเมือง” (ปริญา เทวานฤมิตรกุล, 2555: 48-49) เห็นได้จากการที่ประชาชนไม่มีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง เป็นแต่เพียงผู้อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์หรือชนชั้นปกครองใหม่ที่มาจากการเลือกตั้ง ที่สำคัญ คือ เกิดการแตกแยกในสังคม ประชาชนไม่ยอมรับความแตกต่างและไม่เคารพสิทธิเสรีภาพของกันและกัน ความเห็นที่ต่างกันจึงนำไปสู่ความแตกแยก พรรคการเมืองและการเลือกตั้งจึงกลายเป็นสิ่งที่ทำให้สังคม ชุมชน หรือครอบครัวแตกแยกกัน นอกจากนี้ คือ แต่ละคนใช้สิทธิเสรีภาพตามใจชอบโดยมิได้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

จากปัญหาที่กล่าวมา จึงเห็นได้ว่า “คน” ในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมี “ความเป็นพลเมือง” จึงจะทำให้ประชาธิปไตยสำเร็จได้ กล่าวคือ สมาชิกของสังคมที่มีการใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบต่อ เคารพผู้อื่น เคารพความแตกต่าง และเคารพกติกา (คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี, 2554: 9) หรือกล่าวได้ว่า พลเมืองเป็นรากฐานของประชาธิปไตย เมื่อประชาชนเป็น “พลเมือง” จะเปลี่ยนจากภาระหรือปัญหา กลายเป็นพลของเมือง หรือกำลังของเมือง ปัญหาทุกอย่างของสังคมจะแก้ไขได้ สังคมจะเข้มแข็ง และประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จ (ปริญา เทวานฤมิตรกุล, 2555: 36; Hua, C. W. & Wan, K. E., 2011: 3-4)

สำหรับบทบาทความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา โดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการมักถูกปลูกฝังให้เป็นความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ ฯลฯ ของสมาชิกในสังคมเมืองนั้นๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกัน มีผู้นำประเทศที่เรียกต่างกัน แต่ไม่ว่าประเทศนั้นจะมีระบบการปกครองแบบใดต่างต้องการความมั่นคง เพราะเมื่อประเทศมีความมั่นคงก็ย่อมส่งผลดีในทุกด้าน ความมั่นคงนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการเมืองการปกครองที่มีเสถียรภาพ มีลักษณะของการพัฒนาเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างอำนาจรัฐ ซึ่งแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกัน จึงไม่อาจลอกเลียนแบบหรือรูปแบบของประเทศที่ต้องการได้ (เกษภา ฝาทอง, อธิภัทร์ เสรีรังสรรค์ และบุญทัน ดอกไธสง, 2562 : 25) การจะพัฒนาความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยให้มีความรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนได้ จำเป็นต้องเสริมสร้างและพัฒนาอุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) ซึ่งเป็นเรื่องของการผสมผสานหลายๆ สิ่ง เช่น ความเห็น (Opinions) ทศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Beliefs) และศรัทธา (Faith) ต่อเรื่องราว กระบวนการสถาบันต่างๆ ในสังคม อุดมการณ์ทางการเมืองมีส่วนสำคัญใกล้ชิดกับปรัชญาการเมือง (Political Theory) และลัทธิทางการเมือง (Political Doctrine) ผู้ยึดถืออุดมการณ์ย่อมมีระดับแห่งความยึดเหนี่ยว ความผูกพัน หรือการแสดงออกทางการเมืองที่ต่างกันไป (สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, 2543) ดังที่ อริสโตเติล (Aristotle) กล่าวว่า รูปแบบการปกครองใดก็ตามที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมถือเป็นรูปแบบที่ดี ในขณะที่เดียวกันรูปแบบการปกครองที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและพรรคพวกนั้นเป็นรูปแบบที่ไม่ดี ฉะนั้นเพื่อป้องกันมิให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ของตนและพวกพ้อง นักปรัชญาการเมืองจึงเห็นว่า ประชาชนจึงเป็นผู้มีสิทธิที่จะเป็นผู้กำหนดตัวผู้ปกครอง รูปแบบการปกครองนี้ เรียกว่า “ระบอบประชาธิปไตย” (Copeland and Lawrence, 1985) อย่างไรก็ดี ประชาธิปไตยเป็นการยึดถือเหตุผล การเน้นความสำคัญของปัจเจกชน การถือรัฐเป็นเครื่องมือของประชาชน การอาศัยความสมัครใจเป็นใหญ่ การยึดถือกฎเหนือกฎ การเน้นความสำคัญของวิธีการ การถือความเห็นพ้องต้องกันเป็นหลักในมนุษยสัมพันธ์ การถือสมภาพ หรือความเท่าเทียมกันขั้นมูลฐานของมนุษย์ ออกมาในลักษณะของรูปธรรม ประกอบด้วย การควบคุมผู้วางนโยบายโดยประชาชน ความเสมอภาคทางการเมือง เสรีภาพทางการเมืองหรือประสิทธิภาพในการควบคุมโดยประชาชน ยึดเสียงส่วนมาก อำนาจอธิปไตย (อำนาจสูงสุดมาจากพลเมือง การเลือกผู้นำ

เป็นไปโดยเสรี ผู้นำมีความรับผิดชอบ การสนับสนุนระบบพรรคการเมืองหลายพรรค การไม่กีดกันการมีส่วนร่วมทางการบริหารการปกครอง การส่งเสริมครรลองทัศน์คติแบบประชาธิปไตย เน้นความเชื่อมั่นในความคิดของมนุษย์ การรับฟังความคิดเห็น หรือผู้ปกครองรัฐจะต้องยึดมั่นในธรรม ยึดเอาความถูกต้องชอบธรรมเป็นใหญ่ในการสร้างสมดุลแห่งอำนาจในการปกครองรัฐ (Raksamueng, 2018 : 150,157)

ดังนั้น สถาบันศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาความเป็นพลเมือง เพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามวิถีประชาธิปไตยซึ่งเป็นการปกครองไทยในปัจจุบัน สังคมประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ ถ้าทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต มีการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยอาศัยสถานศึกษาเพราะสถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่จะช่วยพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ และสอนให้ทุกคนเป็นพลเมือง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559) ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ นักศึกษาที่มีเพศและคณะต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเหมือนกันแต่นักศึกษาที่ชั้นปีและมีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ต่างกันมีความความเข้าใจทางการเมืองแตกต่างกัน และนักศึกษาที่เรียนต่างชั้นปีมีส่วนร่วมทางการเมืองเหมือนกัน แต่นักศึกษาที่มีเพศ คณะ ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเริ่มจากการปลูกฝังจิตสำนึกเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย อีกทั้ง สุวิมล แซ่ก่อง (2561) การมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง และการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเพศปัจจัยสังกัดคณะ ปัจจัยผลการศึกษาของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปัจจัยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา ปัจจัยการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในมหาวิทยาลัย และปัจจัยการเรียน ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น การจะพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังงานวิจัยของ สัญญา เคนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2560) การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยด้วยกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย

ฐานคติหุ้นส่วนทางการเมืองในจังหวัดมหาสารคาม โดยเขาได้อธิบายหุ้นส่วนทางการเมือง (Political Partnership) ว่าหมายถึงการที่บุคคลหรือองค์กรได้เข้าร่วมแรงร่วมใจอย่างเป็นเจ้าของดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งสามารถจำแนกได้สองมิติ ได้แก่ 1) หุ้นส่วนทางการเมืองมิติปัจเจกชน เช่น ความรับรู้อย่างเข้าใจการเมือง ความรู้สึกต่อการเมือง ความตระหนักในคุณค่าต่อการเมือง ความรู้สึกเป็นเจ้าของการเมือง รักและรูปแบบวางแผนการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง อุปนิสัยทางการเมือง เป็นต้น และ 2) หุ้นส่วนทางการเมืองมิติปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและองค์กร เช่น การรับรู้ร่วมทางการเมือง จิตวิทยาร่วมทางการเมือง ความเป็นเจ้าของการเมืองร่วม อุดมการณ์ทางการเมืองร่วม การแสวงหาแนวร่วมทางการเมือง การรวมตัวทางการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมือง การควมรวมเป็นหนึ่งเดียว การกลมกลืนเป็นเอกภาพ การขยายผลแนวร่วมทางการเมือง เป็นต้น

ดังนั้น การพัฒนาสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับคนเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนา การพัฒนาประชาธิปไตยที่จะให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องพิจารณาพัฒนาแบบองค์ภาพทุกภาคส่วน แต่สิ่งสำคัญที่สุด คือการพัฒนาคน เนื่องจากคนเป็นตัวแปรสำคัญของการพัฒนาสิ่งอื่น การพัฒนาคนให้สัมพันธ์และเสริมสร้างพัฒนาการประชาธิปไตยจึงต้องพัฒนาวิถีประชาธิปไตยระดับปัจเจกเป็นเบื้องต้น ฐานคติความเป็นหุ้นส่วนทางการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ปัจเจกบุคคลมีความกลมเกลียวแนบแน่นกลายเป็นส่วนหนึ่งของการเมือง ดังที่ อริสโตเติล กล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง” เมื่อคนเรารู้สึกความเป็นเจ้าของการเมืองแล้ว จะรักและวางแผนการเมืองนั้นเป็นอย่างดี ฉะนั้นการเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองก็เป็นสิ่งสำคัญระดับต้นๆ อุดมการณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์ก็คือ อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นและแข็งแรงตั้งอยู่ได้อย่างมั่นคง จึงต้องอาศัยความรู้สึกเป็นเจ้าของประเทศชาติบ้านเมือง (สัญญา เคนาภูมิ, 2561 :199)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจต้องการหาคำตอบว่า “รูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม การมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยเป็นอย่างไร โดยใช้หลักการในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการเข้ากับหลักการพัฒนา

ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อช่วยให้ทรัพยากรบุคคลของประเทศมีลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีตามความต้องการสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยแต่ละแนวคิด ทฤษฎี จะเป็นปัจจัยสนับสนุนนำไปสู่การตกผลึกข้อสรุปในการวิจัย โดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับพลเมือง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ได้อธิบายถึงความเป็นพลเมือง โดยเชื่อมโยงกับกรอบการศึกษาและการเรียนรู้ว่า พลเมือง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติและค่านิยม มีพฤติกรรมหรือความประพฤติที่ดีงาม มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติ เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดีในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ

ด้านความรู้ เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องในวิถีการดำรงตนในระบอบประชาธิปไตย ภายใต้กฎหมาย ประเพณีวัฒนธรรมและแนวปฏิบัติของการอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างสงบสุขทั้งสังคมไทยและสังคมโลก

ด้านทักษะ เป็นผู้มีความคิดวิจารณ์ญาณและการตัดสินใจบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การดำรงชีวิต ความชำนาญ สามารถแก้ปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม และประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านเจตคติและค่านิยม เป็นผู้ดำรงและยึดมั่นในวิถีประชาธิปไตย ยึดมั่นคุณความดี มีศีลธรรมจริยธรรม พึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งของบุคคลอื่นได้ คำนึงถึงการมีส่วนร่วม เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ยอมรับและเชื่อมั่นในวิถีที่แตกต่างทั้งเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เพศ ผิวพรรณ วรรณะ และความเป็นมนุษย์ของกันและกัน

ด้านพฤติกรรมหรือความประพฤติที่ดีงาม เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน รู้จักเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล ไม่ทิ้งญาติ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ คำนึงถึง การมีส่วนร่วม มีสำนึกของการพัฒนา ทั้งการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2. แนวคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (Democracy) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ Demokratia ซึ่งมาจากการรวมกันของคำว่า Demos ที่แปลว่า ประชาชน (People) และ คำว่า Kratia ที่มาจาก คำกริยา Kratien หรือคำนาม Kratos ซึ่งแปลว่า การปกครอง (To Rule) ดังนั้น คำว่า Demokratia จึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชน (Government by the People) (Raymond, 1983 อ้างถึงใน จักร์ พันธุ์ชูเพชร, 2555 : 121) คำว่า “ประชาธิปไตย” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 บัญญัติคำว่า “ประชาธิปไตย” ภายใต้อำนาจเรื่อง “ประชา” โดยระบุว่า “ประชาธิปไตย” น. (หมายถึงคำนาม) หมายถึงระบอบการปกครองที่ถือ มติ ปวงชนเป็นใหญ่ การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่

“ประชาธิปไตย” แปลจากคำภาษาอังกฤษว่า “democracy” ซึ่งนำมาจากภาษา กรีกโบราณว่า “demokratia” ซึ่งคำว่า “demokratia” มาจากการผสมของคำว่า demos ซึ่ง แปลว่าประชาชน และคำว่า kratein หรือ kratos แปลว่า ปกครอง ดังนั้นคำรากศัพท์ดั้งเดิม democratia หรือ democracy จึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชน วิสุทธิ โพธิ์แท่น (2551) ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตยเป็นระบบการเมือง และระบอบการปกครองที่ประชาชน ทั้งหลายปกครองตัวเองร่วมกัน

ความเป็นพลเมืองหมายถึงการที่บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และ ค่านิยมที่เหมาะสม รวมถึงพฤติกรรมที่ดีงามในฐานะสมาชิกของสังคมและประเทศชาติ ภายใต้อ กรอบระบอบประชาธิปไตย ด้านความรู้ พลเมืองควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร กฎหมาย และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในระดับทั้งท้องถิ่นและโลก ด้านทักษะ พลเมืองต้องมีความคิดวิจารณ์ญาณและความสามารถในการตัดสินใจ รวมถึงทักษะในการ แก้ปัญหาต่างๆ ในสังคม ด้านเจตคติและค่านิยม พลเมืองควรยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย มีคุณธรรม และเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมถึงยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ ด้านพฤติกรรม พลเมืองที่ดีต้องมีจริยธรรม ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและ ประเทศชาติ

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่มีรากฐานมาจากภาษากรีกโบราณ โดยคำว่า "Demokratia" หมายถึง "การปกครองโดยประชาชน" ระบอบนี้ถือมติของประชาชนเป็นใหญ่

และใช้เสียงข้างมากเป็นหลัก ประชาธิปไตยเป็นทั้งระบบการเมืองและระบอบการปกครองที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการปกครองตนเองร่วมกัน ซึ่งสะท้อนถึงการยอมรับในความเท่าเทียมและความร่วมมือของสมาชิกในสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยหมากูราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะการนำหลักการทางด้านพระพุทธศาสนาเป็นส่วนประกอบบูรณาการเข้ากับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

การวิจัยระยะนี้ใช้แหล่งข้อมูล ดังนี้

แหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการสร้างรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยหมากูราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยกำหนดไว้จาก 2 แหล่ง ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ ข้อค้นพบจากศึกษาเชิงเอกสารนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เห็นแนวทางและมากำหนดสร้างรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยหมากูราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2) แหล่งข้อมูลที่เป็นคน ได้แก่ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ระดมสมอง (Brain Storming) โดยต้องการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะหาลักษณะร่วม (Common Character) รวมถึงหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) เพื่อสร้างรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยหมากูราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ จัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการระดมสมอง (Brain Storming) โดยต้องการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะหาลักษณะร่วม (Common Character) รวมถึงหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) ผู้วิจัยได้พิจารณากำหนดเลือกบุคคลที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของมหาวิทยาลัยหมากูราช

วิทยาลัย โดยพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติ ได้จำนวน 12 รูป/คน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยระบุไว้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม จำนวน 12 รูป/คน คือ ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 6 รูป/คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวิจัย รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 6 รูป/คน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณากำหนดเลือกบุคคลที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านนโยบาย ระเบียบ แบบแผนการพัฒนามหาวิทยาลัย รวมถึงนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ฯลฯ เป็นต้น ที่มีประสบการณ์ในวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในแง่ของ แนวคิด นโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาพลเมือง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 มีดังนี้

1) รวบรวมข้อค้นพบจากการศึกษาเชิงเอกสาร นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เห็น แนวทางและมากำหนดสร้างรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีประเด็นจากร่าง รูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จากการศึกษาเชิงเอกสาร และกำหนดประเด็นแนวทางการสร้างรูปแบบเพิ่มเติม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สนทนากลุ่มกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ระดมสมอง (Brain Storming) โดยต้องการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ หาลักษณะร่วม (Common Character) รวมถึงหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) เพื่อสร้างรูปแบบแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในหลากหลายมิติ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบดูแล มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 12 รูป/คน ที่ได้รับการคัดเลือก มีลักษณะการ ระดมสมอง การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นำไปสู่การหาข้อสรุปร่วมกันในการสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อย่างเป็นรูปธรรม

4. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือจากข้อค้นพบจากการศึกษาเชิงเอกสาร และกำหนดประเด็นแนวทางการสร้างรูปแบบเพิ่มเติม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เห็นแนวทางและมา กำหนดสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหาภูมิราขวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่เหมาะสม ครอบคลุมลักษณะของพื้นที่ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนดังนี้

- 1) ยกร่างบทบาทมหาวิทยาลัยมหาภูมิราขวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่ครอบคลุมประเด็นศึกษา
- 2) นำร่างรูปแบบกำหนดประเด็นคำถามประเด็นหลักสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
- 3) การสร้างเครื่องมือที่เป็นข้อคำถามประเด็นหลักสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และร่างบทบาทมหาวิทยาลัยมหาภูมิราขวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นประเด็นหลักในการสนทนากลุ่ม จากนั้นร่างข้อคำถามที่จะใช้ในการสนทนากลุ่ม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อพิจารณาชี้แนะปรับปรุงหรือแก้ไข หลังจากนั้นนำไปเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยกำหนดวัน เวลา และสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากโครงการ เพื่อเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
- 3) ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยโครงการวิจัย ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พร้อมทั้งประสานทางโทรศัพท์มือถือเพื่อนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ ให้ชัดเจน
- 4) ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตามวัน เวลา และสถานที่ โดยการเลือกวัน เวลา และสถานที่ที่เหมาะสมและนัดหมาย โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายผู้ร่วม

สนทนากลุ่ม เพื่อให้เอื้อต่อข้อมูลที่ลึกและสมบูรณ์ ตามข้อคำถามประเด็นหลักสำหรับการสนทนากลุ่ม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และถอดเทปจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

2) นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามประเด็นหลักของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หากมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนผู้วิจัยใช้วิธีการจัดกลุ่มประเด็นข้อความ (Word Grouping) แล้วทำการอธิบายขยายความ (Explanation) โดยเรียบเรียงถ้อยคำขึ้นใหม่จากข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลมา ทำการตีความ (Interpretation) บางประโยคหรือบางถ้อยคำที่ผู้ให้ข้อมูลให้มาจำเป็นต้องตีความหรือแปลความหมายแฝง ผู้วิจัยจะทำการตีความถ้อยคำ ดังกล่าวโดยอาศัยบริบทของการสนทนากลุ่มมาสนับสนุนการตีความ และทำการพรรณนาความ (Description) เป็นการเรียบเรียงถ้อยคำ โดยการจัดระบบการเกิดขึ้นก่อน-หลังของเนื้อหาสาระจากการวิเคราะห์ พร้อมกับการพรรณนาเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหาหรือเหตุการณ์ให้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน และตรงตามประเด็นที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาสรุปสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมхамกุฎราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่เป็นรูปธรรมนำไปสู่การนำไปปฏิบัติต่อไป

ผลการวิจัย

การสร้างแนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมхамกุฎราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องดำเนินไปตามขั้นตอน ดังนี้

มหาวิทยาลัยมхамกุฎราชวิทยาลัยเป็นสถาบันทางการศึกษาที่จะต้องเน้นการสอนและการฝึกปฏิบัติเรื่อง ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่บูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนา ควรจะปรับและทบทวนเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการปกครองที่เน้นความรู้ในเรื่องรัฐธรรมนูญ และการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมทั้ง พัฒนาระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมในเชิง

ปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง และความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้เรียนเน้นกระบวนการกลุ่มและฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดทักษะที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมือง การรับฟังผู้อื่น การเคารพผู้อื่นว่าเสมอกับตนเอง การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยงปัญหาและเชื่อมโยงตนเองกับปัญหาสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นคำนึงถึงส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม ผ่านการลงมือทำโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยและผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็นพลเมือง ซึ่งสามารถจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นและช่วงวัยของนักศึกษาได้ ซึ่งต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยด้านพระพุทธศาสนาสมควรที่จะต้องเอาวิชาการด้านพระพุทธศาสนามาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม จึงเกิดเป็น **แนวทางบทบาทมหาวิทยาลัยด้านพระพุทธศาสนาในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย** ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การประชาสัมพันธ์บทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2) พุทธบูรณาการส่งเสริมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย 3) วิถีปฏิบัติของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ขั้นที่ 2 เป็นการพัฒนาอันสืบเนื่องมาจากการเห็นรากเหง้าของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อันแสดงถึงมหาวิทยาลัยด้านพระพุทธศาสนา ที่จะต้องบูรณาการสหวิทยาการในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ นำมาสู่การเกิดเป็น **แนวทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย** ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การให้ความรู้ความเข้าใจด้านความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2) การพัฒนาวิถีด้านจิตใจความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย 3) การพัฒนาวิถีชีวิตด้านพฤติกรรมความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ขั้นที่ 3 การดำเนินการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยดังกล่าวมีการใช้ทั้งหลักการทางพระพุทธศาสนาและหลักการประชาธิปไตยในการพัฒนาความเป็นพลเมือง จึงทำให้คาดการณ์ได้ว่า **แนวโน้มและทิศทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย** จะต้องเกิดจากการผสมผสานความร่วมมือทั้งภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนการพัฒนาไป

พร้อมกันในหลากหลายมิติ ประกอบด้วย 1) แนวโน้มและทิศทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) แนวโน้มและทิศทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านการส่งเสริมความสนใจทางการเมือง 3) แนวโน้มและทิศทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านการส่งเสริมความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย 4) แนวโน้มและทิศทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านการเสริมสร้างประชาธิปไตยฐานคติเศรษฐกิจศาสตร์การเมือง (ประชาธิปไตยกินได้)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอประเด็นการอภิปรายผลที่สำคัญตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

แนวทางการเสริมสร้างบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยประชาธิปไตย (Democracy) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ Demokratia ซึ่งมาจากการรวมกันของคำว่า Demos ที่แปลว่า ประชาชน (People) และ คำว่า Kratia ที่มาจากคำกริยา Kratien หรือคำนาม Kratos ซึ่งแปลว่า การปกครอง (To Rule) ดังนั้น คำว่า Demokratia จึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชน (Government by the People) (Raymond, 1983 อ้างถึงใน จักษ์ พันธุ์ชูเพชร, 2555: 121) ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยที่แสดงความเป็นทางการทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ใช้ธรรมในการบริหารและเป็นแนวทางทางให้กับบุคลากร นักศึกษา ได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้รู้จัก บทบาท หน้าที่ของตน ในฐานะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย แนวทางบทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ โครงการ “The Australian Temperament Project” ได้ศึกษาพัฒนาการของเด็กในรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลียตั้งแต่ปี 1983-2000 (Smart, D., et al., 2000) พบว่า ตัวแปรอิสระสำคัญตัวหนึ่งที่สามารถทำนายความตระหนักด้านการเมืองของความเป็นพลเมืองในวัยรุ่นได้ คือ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือ เป็นสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความตระหนักในความเป็นพลเมืองของวัยรุ่นในด้านนี้ได้ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครอบครัวที่มีสถานะทาง

สังคมและเศรษฐกิจสูงจะประพตติตเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่วัยรุ่นในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง อีกทั้ง “ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย” (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2555) ซึ่งศึกษากับผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศไทย จำนวน 1,500 คน พบว่า คุณสมบัติของการเป็นพลเมืองที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การทำงานแบบสุจริต การมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเต็มใจที่จะเสียภาษี และการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่คนไทยมีคุณสมบัติของการเป็นพลเมืองใน 5 อันดับแรกคือ การมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย การทำงานแบบสุจริต การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเต็มใจที่จะเสียภาษี และการปฏิบัติตามกฎหมาย สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์กับคุณสมบัติที่มีอยู่จริงของความเป็นพลเมือง คือ การสามารถวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการเสริมสร้างบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) กับการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) มีศักยภาพและความโดดเด่นในฐานะสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาทางจิตใจ แนวทางการเสริมสร้างบทบาทของ มมร. ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. บูรณาการหลักสูตรทางพระพุทธศาสนาในการสร้างพลเมืองประชาธิปไตย

มมร. สามารถนำหลักสูตร เช่น สปัริสธรรม 7, พรหมวิหาร 4 และอิทธิบาท 4 มาบูรณาการในหลักสูตรการศึกษาและกิจกรรม เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรม มีความเคารพสิทธิผู้อื่น และมีจิตสำนึกของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

2. พัฒนาหลักสูตรพลเมืองประชาธิปไตยในบริบทศาสนศึกษา

จัดทำหลักสูตรหรือรายวิชาเฉพาะที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ควบคู่กับการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดี

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ

จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมในประเด็นสังคม เช่น โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม การอภิปรายเกี่ยวกับประชาธิปไตย และกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

4. สร้างพื้นที่เรียนรู้ประชาธิปไตยแบบปฏิบัติจริง

พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งฝึกฝนความคิดและทักษะประชาธิปไตย เช่น การจำลองการเลือกตั้ง การจัดตั้งสภานักศึกษา และเวทีอภิปรายปัญหาสังคม

5. สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง

ส่งเสริมการวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการวิจัยเชิงพุทธที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย

6. เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรต่างๆ

ร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมที่สนับสนุนความเป็นพลเมือง เช่น การอบรม การเสวนา และโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน

7. สร้างต้นแบบผู้นำพลเมืองประชาธิปไตย

พัฒนาผู้นำในระดับนักศึกษาและบุคลากรที่มีคุณสมบัติของพลเมืองประชาธิปไตย เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

8. ใช้สื่อสารสนเทศสร้างความตระหนักรู้

ใช้สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและบทบาทพลเมือง เช่น การจัดทำคอนเทนต์เชิงสร้างสรรค์ การถ่ายทอดสดกิจกรรม หรือจัดทำแอปพลิเคชันส่งเสริมการเรียนรู้

บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกทั้งในระดับบุคคลและสังคม โดยผสมผสานหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับกระบวนการส่งเสริมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยสามารถเสริมสร้างบทบาทในการพัฒนาพลเมืองประชาธิปไตยได้โดยการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น สัมปยุตธรรมและพรหมวิหาร ในหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ พัฒนาหลักสูตรเฉพาะด้านประชาธิปไตย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมสาธารณะ และจัดพื้นที่เรียนรู้ประชาธิปไตยแบบปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกับชุมชนและองค์กรต่างๆ ใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างความตระหนักรู้ และพัฒนาผู้นำต้นแบบพลเมืองประชาธิปไตย แนวทางเหล่านี้จะช่วยสร้างพลเมืองที่มีคุณธรรม ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** 1) มหาวิทยาลัยควรให้จัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองด้านความรับผิดชอบต่อสังคมตามระบอบประชาธิปไตย 2) มหาวิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) มหาวิทยาลัยควรฝึกให้บุคลากรและนักศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสังคม ซึ่งมีเงื่อนไขคือ จะต้องวิเคราะห์ให้พบว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและสาเหตุของปัญหานั้นอย่างไร รวมถึงสนับสนุนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคมนั้นๆ อย่างสร้างสรรค์และนำเอาหลักการทางพระพุทธศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย โดยเริ่มต้นที่บุคลากรและนักศึกษา นั่นคือ การแก้ปัญหาด้วยการไม่ก่อปัญหาให้สังคม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเป็นพลเมืองด้านความรับผิดชอบต่อสังคม **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรมีการดำเนินการวิจัยและพัฒนาโดยอาศัยที่เครื่องมือหลากหลายในการศึกษาเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคม 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

เกษฎา ผาทอง, ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ และบุญทัน ดอกไธสง. (2562). วัฒนธรรมทางการเมือง : แนวคิดสู่การพัฒนาสังคมไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 6(2), 25.
คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี. (2554). *ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ.2553-2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.

- จักษ์ พันธุ์เพชร. (2555). *รัฐศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: สุขภาพองค์รวม.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2555). *ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand)*. ธีร ก ใ ช้ เมื่ อ 2 พ ฤ ช ภา ค ม 2 5 6 3 จ า ก <http://www.thaiciviceducation.org/images/resource/articles/ค ว า ม เ ป็ น พ ล เ มื อ ง ใน พ ร ะ เ ท ศ ไ ท ย . p d f>
- ทิพย์พพร ตันติสุนทร. (2554). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education)*. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิชั่นส์.
- วิสุทธ์ โพธิ์แท่น. (2551). *แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). *การพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. ในการประชุมวิชาการของสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 22-24 มีนาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ.
- สัญญา เคนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร. (2560). *การพัฒนาวิถีประชาธิปไตยด้วยกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยฐานคติหุ้นส่วนทางการเมืองในจังหวัดมหาสารคาม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) พุดหนุ่ น จาก บ ประมาณแผ่ น ดินด้าน การ วิ จัย ปี ง บ ประมาณ 2560.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2561). *รูปแบบการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยด้วยกระบวนการเสริมสร้างอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยฐานคติหุ้นส่วนทางการเมืองในจังหวัดมหาสารคาม*. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์*. 13(2), 199.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. (2543). *การเมืองและการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2554). *การเมืองภาคพลเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- Copeland, L. & Lawrence, L. (Eds). (1985). *The World's Great Speeches*. (2nd ed.). New York : Dover.
- Hua, C. W. & Wan, K. E. (2011). *Civic Mindedness: Components, Correlates and Implications for the Public Service*. Available 2020, May 1 from <http://www.cscollege.gov.sg/Knowledge/Pages/Civic-Mindedness-Components,-Correlates-and-Implications-for-the-Public-Service.aspx>
- Raksamueng. (2018). The Dhammadhipateyya : The Ideal of Creating Balance for State Sovereignty. *Journal of MCU Social Science*. 7(4), 150, 157.
- Raymond. (1983). *Cognitive Characteristics. Learners with Mild Disabilities*. Needham Heights. MA: Allyn & Bacon, A Pearson Education Company.
- Smart, D., et al. (2000). *The Development of Civic Mindedness*. Available: 2020, October 4 <http://www.aifs.gov.au/institute/pubs/fm2000/fm57/ds.pdf>

ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาแบบ STEM กับ การพัฒนาทักษะการ แก้ปัญหา*

THE RELATIONSHIP BETWEEN STEM EDUCATION AND THE DEVELOPMENT OF PROBLEM-SOLVING SKILLS

วิชุดา ผาทอง

Wichuda Phathong

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Kalasin University, Thailand

Corresponding author E-mail: chuda.ipa@gmail.com

วันที่รับบทความ : 12 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 17 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 25 ตุลาคม 2567

Received 12 September 2024; Revised 17 October 2024; Accepted 25 October 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาแบบ STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน โดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหาซึ่งมีความสำคัญในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาแบบ STEM ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ การค้นหาคำตอบจากการทดลองและการประยุกต์ใช้ความรู้จากหลากหลายสาขาวิชาเพื่อแก้ปัญหาจริง การเรียนรู้ในลักษณะนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนและมีลักษณะของปัญหาที่ต้องการวิธีการหลายขั้นตอน การศึกษาแสดงให้เห็นว่าการบูรณาการเรียนการสอนแบบ STEM ช่วยเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่

Citation:

* วิชุดา ผาทอง. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาแบบ STEM กับ การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา. วารสารกวีานพะเยา, 1(5), 46-53.

Wichuda Phathong. (2024). The Relationship Between Stem Education and the Development of Problem-Solving Skills. Journal of Kwan Phayao, 1(5), 46-53;
Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

21 การศึกษานี้จึงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการนำหลักสูตร STEM มาใช้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายในอนาคต.

คำสำคัญ: การศึกษาแบบ STEM, ทักษะการแก้ปัญหา, วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, วิศวกรรมศาสตร์

Abstract

STEM education (Science, Technology, Engineering, Mathematics) is recognized as a crucial tool in developing various skills in students, particularly problem-solving skills, which are essential in today's rapidly changing world. STEM education promotes integrated learning that helps students develop analytical thinking, critical thinking, and the ability to find solutions through experimentation and the application of knowledge from various disciplines to solve real-world problems. This approach enables students to connect knowledge from science, technology, engineering, and mathematics to address complex problems that require multi-step methods. Studies show that integrating STEM teaching enhances effective problem-solving skills and the ability to collaborate in groups, both of which are critical skills in the 21st century. This study emphasizes the importance of implementing STEM curricula to foster students' problem-solving skills and prepare them to face future challenges.

Keywords: STEM education, Problem-solving skills, Science, Technology, Engineering

บทนำ

การศึกษาแบบ STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในหลายประเทศ เนื่องจากสามารถช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหาที่มีความสำคัญในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

และเต็มไปด้วยความท้าทายต่างๆ การเรียนการสอนแบบ STEM เน้นการบูรณาการสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ซึ่งมีการผสมผสานความรู้จากหลายด้านเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาจริงในชีวิตประจำวันได้ (ธีรศักดิ์ เชิดชู, 2562)

ทักษะการแก้ปัญหาเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญที่สุดในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการศึกษาแบบ STEM ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาทักษะนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้จากสาขาวิชาต่างๆ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาแบบ STEM และการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยหวังว่าจะสามารถช่วยเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายในอนาคต

บทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษแบบ STEM

การศึกษาแบบ STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในหลายด้าน โดยเฉพาะการเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์ในโลกยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว การศึกษาแบบ STEM ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาทางวิชาการจากสาขาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แต่ยังส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ความรู้จากหลายสาขาในการแก้ปัญหาจริงในชีวิตประจำวัน (วิลาวัลย์ หงษ์รัตน์, 2564)

บทบาทสำคัญของการศึกษาแบบ STEM คือการช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหาอย่างมีระบบ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดในสถานการณ์ที่ซับซ้อนและไม่แน่นอน การศึกษาแบบ STEM ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์ปัญหา การทดลองและทดสอบสมมุติฐาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตการทำงานและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในอนาคต (จิตรา ทองทวี, 2561)

นอกจากนี้ การศึกษาแบบ STEM ยังมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายในสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมมีผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตประจำวันและการทำงาน การศึกษาแบบ STEM ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่สามารถปรับตัวและแข่งขันในตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหามีความสำคัญในหลายด้านของการศึกษาดังแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงการศึกษาระดับสูง เนื่องจากเป็นทักษะที่จำเป็นในการเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนในชีวิตจริง แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหามีหลายทฤษฎีที่ช่วยอธิบายวิธีการพัฒนาและการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ดังนี้ (Sanders, M., 2009)

1. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ (Constructivist Learning Theory)

ทฤษฎีนี้ถูกเสนอโดยนักการศึกษาหลายคน เช่น จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) และฌอง ปิอาเจต์ (Jean Piaget) ซึ่งมองว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขามีส่วนร่วมในกระบวนการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ผ่านการทดลองและการแก้ปัญหาจริง การเรียนรู้ที่เน้นการแก้ปัญหามจริงช่วยกระตุ้นการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการตัดสินใจที่ดีขึ้น

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา (Cognitive Learning Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นกระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้ เช่น การรับรู้ (perception), ความจำ (memory), และการคิด (thinking) นักเรียนจะพัฒนาทักษะการแก้ปัญหได้ดีเมื่อกระบวนการทางปัญญาของพวกเขาถูกกระตุ้นและท้าทายผ่านสถานการณ์ที่ซับซ้อน และต้องใช้การคิดเชิงวิเคราะห์ การฝึกฝนผ่านการแก้ปัญหามากมายจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่มีลักษณะต่างๆ

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem-Solving Theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการระบุปัญหา, การคิดหาวิธีการแก้ไข, การทดสอบวิธีการ, และการประเมินผลลัพธ์ โดยอธิบายถึงขั้นตอนต่างๆ ที่นักเรียนจะต้องทำเพื่อหาคำตอบ เช่น การระบุข้อมูลที่จำเป็น การหาทางเลือกหลายๆ วิธีการแก้ปัญหามการทดสอบและการปรับปรุงแผนการตามผลที่ได้ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการฝึกทักษะการแก้ปัญหามจะช่วย

ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเผชิญกับปัญหาที่ไม่คาดคิดในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น (Saavedra, A. R., & Opfer, V. D., 2012)

4. ทฤษฎีการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking Theory)

การคิดเชิงวิพากษ์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินข้อมูลและเหตุผลอย่างรอบคอบ เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์จะช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินทางเลือกต่างๆ อย่างมีเหตุผล และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์เป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เพราะมันช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญและใช้เหตุผลในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

5. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Theory)

การศึกษาแบบบูรณาการช่วยเชื่อมโยงความรู้จากหลายสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, วิศวกรรมศาสตร์, และคณิตศาสตร์ (STEM) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้จากหลายแหล่งในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน โดยการบูรณาการสาขาวิชาเหล่านี้สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงได้ (Beers, S. Z., 2011)

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาผ่านการศึกษาแบบ STEM และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องช่วยเสริมสร้างการคิดที่ลึกซึ้ง การประเมินสถานการณ์อย่างรอบคอบ และการหาทางออกที่เหมาะสม ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญทั้งในด้านการศึกษาและในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

บทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาแบบ STEM กับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

การศึกษาแบบ STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการเรียนรู้ในแบบ STEM ช่วยสร้างเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีระบบและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากสาขาวิชาต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในชีวิตจริง โดยการศึกษาแบบ STEM มีบทบาทในหลายด้าน ดังนี้ (Bybee, R. W., 2013)

1. การพัฒนาแนวคิดเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์

การศึกษาแบบ STEM ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดและวิเคราะห์ปัญหาจากมุมมองที่หลากหลาย โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในการหาคำตอบ นักเรียนจะได้ฝึกวิธีการคิดเชิงวิพากษ์ผ่านการทดลองและการประเมินผลลัพธ์ เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหาต่างๆ

2. การบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา

การเรียนรู้แบบ STEM เน้นการบูรณาการความรู้จากสาขาวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมองปัญหาจากหลายมุมมองและใช้ความรู้จากหลายด้านในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การเรียนรู้ในลักษณะนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและความสามารถในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

3. การพัฒนาทักษะการทดลองและการทดสอบสมมุติฐาน

การศึกษาแบบ STEM ช่วยฝึกทักษะการทดลองและทดสอบสมมุติฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการแก้ปัญหา นักเรียนจะเรียนรู้การวิเคราะห์ข้อมูล การตั้งสมมุติฐาน และการทดสอบวิธีการต่างๆ เพื่อตรวจสอบว่าแนวทางใดที่สามารถแก้ปัญหานั้นได้ดีที่สุด

4. การฝึกการคิดสร้างสรรค์ในการหาทางออกใหม่ๆ

ในการศึกษาแบบ STEM นักเรียนจะได้รับการส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา การมองหาวิธีการใหม่ๆ หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นหาวิธีการที่ไม่ซ้ำซากและสามารถคิดค้นวิธีแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายในโลกยุคใหม่

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเต็มไปด้วยความท้าทายต่างๆ การศึกษาแบบ STEM ช่วยเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายเหล่านี้ โดยการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ การเรียนรู้ในลักษณะนี้ทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาแบบ STEM มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน โดยการบูรณาการสาขาวิชาหลักและการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การทดลอง การสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน ซึ่งทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาในห้องเรียนได้ดีขึ้น แต่ยังสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาจริงในชีวิตประจำวันและในการทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การศึกษาแบบ STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน เนื่องจากการเรียนรู้ในรูปแบบนี้เน้นการบูรณาการความรู้จากสาขาต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน การศึกษาแบบ STEM ช่วยเสริมสร้างทักษะสำคัญต่างๆ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การทดลองและทดสอบสมมุติฐาน การคิดสร้างสรรค์ในการหาทางออกใหม่ๆ และการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

การเรียนการสอนแบบ STEM กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการแก้ปัญหาผ่านการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล และการประยุกต์ใช้ความรู้จากหลายสาขาวิชาในชีวิตจริง ซึ่งทำให้พวกเขามีความพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่มีความซับซ้อนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ นักเรียนจึงสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงระบบและใช้วิธีการที่หลากหลายในการหาทางแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การศึกษาแบบ STEM ยังช่วยเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายในโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จิตรา ทองทวี. (2561). การศึกษาแบบ STEM ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน. *วารสารการศึกษาสำหรับครู*, 37(4), 101-114.
- ธีรศักดิ์ เชิดชู. (2562). การศึกษาแบบ STEM กับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในนักเรียน. *วารสารการศึกษาและการพัฒนา*, 25(1), 45-59.
- วิลาวัลย์ หงษ์รัตน์. (2564). การใช้การศึกษาแบบ STEM เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในเด็กและเยาวชน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 20(3), 72-83.

- Beers, S. Z. (2011). 21st century skills: Preparing students for their future. *STEM Education*, 8(2), 1-10.
- Bybee, R. W. (2013). *The case for STEM education: Challenges and opportunities*. National Science Teachers Association.
- Saavedra, A. R., & Opfer, V. D. (2012). Teaching and learning 21st century skills: Lessons from the learning sciences. International Academy of Education, UNESCO.
- Sanders, M. (2009). STEM, STEM education, STEMmania. *The Technology Teacher*, 68(4), 20-26.

การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อการพัฒนาการทางการเรียนรู้ของ นักเรียนระดับประถมศึกษา*

A STUDY ON THE IMPACT OF HOMEWORK ON THE LEARNING DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENT

ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ¹ และ สารกา ตาลชัย²

Siriwat Bupphacharoen¹ and Sathaka Tanchai²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹⁻²Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding author E-mail: sathaka101@gmail.com

วันที่รับบทความ : 18 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 17 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 22 ตุลาคม 2567

Received 18 September 2024; Revised 17 October 2024; Accepted 22 October 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อการพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลของการบ้านที่มีต่อการพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นการสำรวจประสิทธิภาพของการบ้านในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทั้งในด้านวิชาการและด้านพฤติกรรมของนักเรียน การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับประถมศึกษาผ่านแบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรมการทำบ้าน รวมทั้งการสัมภาษณ์ครูและผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า การบ้านสามารถช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้และส่งเสริมความรับผิดชอบในการจัดการเวลา แต่หากการบ้านมากเกินไปหรือไม่เหมาะสมกับวัย อาจมีผลกระทบในทางลบต่อความรู้สึกของนักเรียนและอาจส่งผลให้เกิดความเครียด การศึกษาครั้งนี้จึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงรูปแบบการบ้านให้เหมาะสมกับความสามารถและอายุของ

Citation:

* ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ และ สารกา ตาลชัย. (2567). การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อการพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารกวีานพะเยา, 1(5), 54-63.

Siriwat Bupphacharoen and Sathaka Tanchai. (2024). A Study on The Impact of Homework on The Learning Development of Elementary School Student. Journal of Kwan Phayao, 1(5), 54-63.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

นักเรียน เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการที่ดีในการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

คำสำคัญ: การบ้าน, พัฒนาการทางการเรียนรู้, นักเรียนระดับประถมศึกษา, ทักษะการเรียนรู้, พฤติกรรมการเรียนรู้

Abstract

The study on the impact of homework on the learning development of elementary school students aims to explore and analyze the effects of homework on students' learning development at the elementary school level. The focus is on examining the effectiveness of homework in enhancing both academic and behavioral learning skills. This study uses a quantitative research method, collecting data from a sample of elementary school students through questionnaires and observations of homework behaviors, as well as interviews with teachers and parents. The results show that homework can help improve learning skills and promote responsibility in time management. However, if the homework is excessive or not age-appropriate, it may have a negative impact on students' feelings and could lead to stress. This study suggests that the format of homework should be adjusted to suit students' abilities and age to foster better learning development and behavior in elementary school students.

Keywords: Homework, Learning development, Elementary school students, Learning skills, Learning behavior

บทนำ

การบ้านเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนกำลังพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในด้านวิชาการและด้านพฤติกรรม การมอบหมายการบ้านให้นักเรียนเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้ภายในห้องเรียน และสามารถช่วยให้เกิดการทบทวนบทเรียนที่เรียนไป

แล้ว อย่างไรก็ตาม การบ้านที่มีจำนวนมากเกินไปหรือไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนอาจก่อให้เกิดผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล หรือการขาดความสนุกในการเรียนรู้ (Trautwein, U., & Köller, O., 2003)

การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เราเข้าใจถึงผลดีและผลเสียของการมอบหมายการบ้าน รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่อาจมีผลต่อประสิทธิภาพของการบ้านในการส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการบ้านที่มีต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมุ่งเน้นการสำรวจประสิทธิภาพของการบ้านในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดการเวลาและความรับผิดชอบของนักเรียน (Paschal, R. A., Weinstein, T. L., & Walberg, H. J., 1984)

การวิจัยนี้จะช่วยให้ครู ผู้ปกครอง และนักการศึกษาได้ทราบถึงวิธีการที่เหมาะสมในการใช้การบ้าน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในทางที่ดี และลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการมอบหมายการบ้านที่ไม่เหมาะสมหรือมากเกินไป

บทบาทของการศึกษาผลกระทบของการบ้าน

การศึกษาผลกระทบของการบ้านมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนและการมอบหมายการบ้านที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา การศึกษานี้ช่วยให้เราเข้าใจถึงผลดีและผลเสียที่เกิดจากการมอบหมายการบ้าน ซึ่งสามารถนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการจัดการการบ้านให้เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อนักเรียนในทุกด้าน ดังนี้ (พรณี ศรีวงาม, 2563)

1. ช่วยในการปรับปรุงวิธีการสอน การศึกษาผลกระทบของการบ้านช่วยให้ครูและผู้อสอนเข้าใจถึงประสิทธิภาพของการบ้านในการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ การเข้าใจว่าเมื่อใดและอย่างไรที่การบ้านมีผลดีและมีผลเสีย จะช่วยให้ครูปรับปรุงวิธีการสอนและการมอบหมายการบ้านให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

2. ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน การศึกษาผลกระทบของการบ้านสามารถช่วยให้เข้าใจว่า การบ้านช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การจัดการเวลา

และความรับผิดชอบ หากการบ้านได้รับการออกแบบให้เหมาะสม จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านต่างๆ

3. ลดผลกระทบทางลบจากการบ้านที่ไม่เหมาะสม การศึกษาผลกระทบของการบ้านยังช่วยชี้ให้เห็นถึงผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการมอบหมายการบ้านที่มีปริมาณมากเกินไปหรือไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น ความเครียดหรือความรู้สึทเบื่อหน่าย ซึ่งสามารถนำไปสู่การปรับปรุงวิธีการมอบหมายการบ้านเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน

4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การศึกษาผลกระทบของการบ้านยังสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการการเรียนรู้ของลูกหลาน โดยการทำงานร่วมกับครูในการออกแบบการบ้านที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

5. ช่วยในการประเมินผลและปรับปรุงการศึกษา ผลการศึกษาสามารถนำมาใช้ในการประเมินผลการศึกษาภายในระบบการศึกษา โดยช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถพิจารณาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การศึกษาผลกระทบของการบ้านจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

พัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาเกี่ยวข้องกับการเติบโตทางสติปัญญา, ความคิดสร้างสรรค์, การจัดการกับอารมณ์, และทักษะทางสังคม ซึ่งการเข้าใจถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถช่วยให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (Kohn, A., 2006)

1. ทฤษฎีการพัฒนาทางปัญญาของปีแอร์ ฌ็อง ปิยาฌเต์ (Jean Piaget)

ปิยาฌเต์เสนอว่า การพัฒนาทางปัญญาของเด็กในช่วงวัยต่างๆ แบ่งออกเป็น 4 ระยะหลัก ได้แก่

- ระยะเซนโซมอเตอร์ (Sensorimotor Stage): เด็กเรียนรู้ผ่านการสัมผัสและการกระทำ (ช่วงอายุ 0-2 ปี)

- ระยะก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage): เด็กเริ่มใช้สัญลักษณ์และการคิดเชิงเหตุผล (ช่วงอายุ 2-7 ปี)

- ระยะปฏิบัติการคงที่ (Concrete Operational Stage): เด็กเริ่มเข้าใจการคิดเชิงคำนวณและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่สามารถสัมผัสได้ (ช่วงอายุ 7-11 ปี)

- ระยะปฏิบัติการทางนามธรรม (Formal Operational Stage): เด็กสามารถคิดเชิงนามธรรมและวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อนได้ (ช่วงอายุ 12 ปีขึ้นไป)

การศึกษาผลกระทบของการบ้านในระดับประถมศึกษาจะต้องพิจารณาว่านักเรียนในช่วงวัยนี้ยังอยู่ในระยะที่คิดแบบคอนกรีต (Concrete) ซึ่งทำให้การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง (เช่น การทำการบ้าน) จะมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางปัญญาของเด็ก (นุชนารถ นามโพธิ์, 2561)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (B.F. Skinner)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์เน้นไปที่การใช้รางวัลและการลงโทษเพื่อเสริมสร้างหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งการมอบหมายการบ้านสามารถใช้กลไกนี้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดี เช่น การเสริมแรงด้วยการให้รางวัลเมื่อทำการบ้านเสร็จสมบูรณ์และตรงเวลา การใช้ทฤษฎีนี้ช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบและการจัดการเวลาของนักเรียน

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา (Albert Bandura)

ทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้อื่น ซึ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กในระดับประถมศึกษา เนื่องจากเด็กในวัยนี้มักจะเรียนรู้จากการเห็นแบบอย่างที่ดีจากผู้ปกครองหรือครู เช่น การเห็นครูทำการบ้านหรือการเห็นผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการทำการบ้าน นักเรียนก็จะมีแนวโน้มที่จะทำตามแบบอย่างนั้น

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ของวิโกตสกี (Lev Vygotsky)

ทฤษฎีของวิโกตสกีเน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางสังคมในการพัฒนาทักษะและความรู้ของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง "โซนแห่งการพัฒนาที่ใกล้เคียง" (Zone of Proximal Development, ZPD) ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่เด็กสามารถทำงานได้โดยมีการช่วยเหลือ

จากครูหรือเพื่อนร่วมเรียน การมอบหมายการบ้านจึงควรพิจารณาจากความสามารถของเด็ก และสามารถเสริมแรงด้วยการสนับสนุนจากครูหรือผู้ปกครองให้เด็กทำการบ้านได้สำเร็จ

5. ทฤษฎีของมาซโลว์ (Abraham Maslow)

ทฤษฎีนี้เน้นการสำคัญของความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำ ความปลอดภัย และการยอมรับตัวเอง ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก โดยเด็กที่มีความรู้สึกปลอดภัยและได้รับการสนับสนุนในด้านอารมณ์และสังคมจะสามารถมุ่งมั่นในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น การมอบหมายการบ้านที่ไม่เกินกำลังของนักเรียน และให้การสนับสนุนที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้

6. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชิงประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ของ เดวิด คอลบ์ (David Kolb)

ทฤษฎีนี้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่มีการสะท้อนและการเรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าว กระบวนการนี้ช่วยพัฒนาและเสริมสร้างทักษะของนักเรียนในการทำการบ้าน ผ่านการสะท้อนผลจากการทำการบ้านที่อาจเกิดขึ้น (ศิริพร พินสุวรรณ, 2562)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าใจช่วงพัฒนาการของเด็ก การใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน การสนับสนุนจากผู้ใหญ่และการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผ่านการทำการบ้านที่มีคุณภาพจะช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

บทบาทของการศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาามีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาเข้าใจถึงผลของการมอบหมายการบ้านในด้านต่างๆ ที่มีต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของ

นักเรียน โดยบทบาทหลักของการศึกษาในด้านนี้สามารถสรุปได้ดังนี้ (Cooper, H., Robinson, J. C., & Patall, E. A., 2006).

1. ช่วยในการประเมินความเหมาะสมของการบ้าน

การศึกษาผลกระทบของการบ้านช่วยให้เห็นภาพชัดเจนว่า การมอบหมายการบ้านในแต่ละประเภทและปริมาณสามารถส่งผลดีหรือผลเสียต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างไร ซึ่งการศึกษานี้สามารถช่วยให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจถึงความเหมาะสมของการบ้านในแง่ของจำนวนและลักษณะการมอบหมายที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของนักเรียน

2. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

การทำการบ้านเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์ การจัดการเวลา และการพัฒนาความรับผิดชอบ การศึกษาผลกระทบของการบ้านสามารถชี้ให้เห็นถึงวิธีการที่การบ้านสามารถเสริมสร้างทักษะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพิ่มความรับผิดชอบและการจัดการเวลา

การศึกษาผลกระทบของการบ้านช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของการบ้านในการพัฒนาความรับผิดชอบและการจัดการเวลา โดยการทำการบ้านที่มีการวางแผนและมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนสามารถช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักการวางแผนและจัดการเวลาของตนเองได้ดีขึ้น

4. ลดผลกระทบทางลบจากการมอบหมายการบ้านที่ไม่เหมาะสม

การศึกษาผลกระทบของการบ้านยังช่วยให้เห็นถึงผลกระทบทางลบที่อาจเกิดจากการมอบหมายการบ้านที่มากเกินไปหรือไม่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน เช่น การเครียดจากการทำการบ้าน หรือการสูญเสียความสนุกในการเรียนรู้ การศึกษานี้จึงช่วยชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงการมอบหมายการบ้านให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

5. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง

การศึกษาผลกระทบของการบ้านยังสามารถส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือที่ดีกว่าระหว่างครูและผู้ปกครองในการติดตามและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการทำการบ้าน ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนในการทำการบ้าน ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

6. สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการประเมินและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในส่วนของกรมอบหมายการบ้าน การทำความเข้าใจถึงผลกระทบของการบ้านจะช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาสามารถปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนให้มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำความเข้าใจและประเมินผลการมอบหมายการบ้านในแง่มุมต่างๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียน การศึกษาในด้านนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูและผู้ปกครองสามารถปรับวิธีการมอบหมายการบ้านให้เหมาะสม แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาทักษะต่างๆ ของนักเรียน เช่น การคิดวิเคราะห์ การจัดการเวลา และการรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สรุป

การศึกษาผลกระทบของการบ้านต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ผลของการมอบหมายการบ้านที่มีต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียนในด้านต่างๆ โดยการศึกษาผลกระทบนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ การบ้านช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทั้งในด้านวิชาการและด้านพฤติกรรม โดยช่วยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเวลาและความรับผิดชอบ

2. ผลกระทบทางลบจากการบ้านที่ไม่เหมาะสม หากการบ้านมีจำนวนมากเกินไป หรือไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน อาจก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบ เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล และการสูญเสียความสนุกในการเรียนรู้ ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียน

3. การพัฒนาความรับผิดชอบและการจัดการเวลา การมอบหมายการบ้านช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้การจัดการเวลาและรับผิดชอบต่อตนเองในการทำงาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาทั้งในและนอกห้องเรียน

4. ความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง การศึกษาผลกระทบของการบ้านยังเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองในการติดตามและสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการทำบ้าน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน

5. การปรับปรุงรูปแบบการบ้าน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าควรมีการปรับปรุงรูปแบบและปริมาณของการบ้านให้เหมาะสมกับความสามารถและอายุของนักเรียน เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการมอบหมายการบ้านที่ไม่เหมาะสม

สรุปโดยรวม, การศึกษาผลกระทบของการบ้านแสดงให้เห็นว่า การบ้านที่มีคุณภาพสามารถช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การมอบหมายการบ้านต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของนักเรียน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้และการเติบโตในด้านต่างๆ ของนักเรียน.

เอกสารอ้างอิง

- นุชนารถ นามโพธิ์. (2561). ผลกระทบของการบ้านต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารการศึกษาสำหรับครู*, 36(2), 78-90.
- ศิริพร พิณสุวรรณ. (2562). การบ้านและผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็กระดับประถมศึกษา. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 24(3), 123-134.
- พรรณี ศรีเวงาม. (2563). การบ้านในโรงเรียนประถมศึกษา: ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน. *วารสารการศึกษานานาชาติ*, 20(2), 105-118.
- Cooper, H., Robinson, J. C., & Patall, E. A. (2006). Does homework improve academic achievement? A synthesis of research, 1987-2003. *Review of Educational Research*, 76(1), 1-62.
- Kohn, A. (2006). *The homework myth: Why our kids get too much of a bad thing*. Da Capo Lifelong Books.
- Paschal, R. A., Weinstein, T. L., & Walberg, H. J. (1984). The effects of homework on student achievement. A meta-analysis of research. *The Journal of Educational Research*, 78(2), 97-104.

Trautwein, U., & Köller, O. (2003). The relationship between homework and achievement: Still much of a mystery. *Educational Psychology Review*, 15(2), 115-145.

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม*

CONFLICT MANAGEMENT IN COMMUNITIES: A CASE STUDY OF MULTICULTURAL COMMUNITIES

สมภพ ระงับทุกข์¹ และ สุกิจ ชัยมุสิก²

Sompop Rangubtook¹ and Sukit Chaimusik²

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹Ramkhamhaeng University, Thailand

²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

²Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: thanadolpolpan@gmail.com

วันที่รับบทความ : 15 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 19 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 20 ตุลาคม 2567

Received 15 September 2024; Revised 19 October 2024; Accepted 20 October 2024

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมมักเผชิญกับความท้าทายในการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และค่านิยม การศึกษานี้มุ่งหวังที่จะศึกษากระบวนการและวิธีการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม โดยใช้กรณีศึกษาของชุมชนที่มีสมาชิกจากหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรม การวิจัยนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์เชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความขัดแย้ง และวิธีการที่ชุมชนใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การสร้างพื้นที่ในการพูดคุย การมี

Citation:

* สมภพ ระงับทุกข์ และ สุกิจ ชัยมุสิก. (2567). การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม. วารสารกวันพะเยา, 1(5), 64-72.

Sompop Rangubtook and Sukit Chaimusik. (2024). Conflict Management in Communities: A Case Study of Multicultural Communities. Journal of Kwan Phayao, 1(5), 64-72.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

ส่วนร่วมของทุกฝ่ายในกระบวนการตัดสินใจ และการสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม นอกจากนี้ การส่งเสริมการศึกษาด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาทักษะในการสื่อสารระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ยังช่วยลดความขัดแย้งและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนได้อีกด้วย

คำสำคัญ: การบริหารจัดการความขัดแย้ง, ชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม, ความขัดแย้ง, การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง, การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

Abstract

Conflict management in communities is a crucial process for fostering peace and coexistence in multicultural societies. Multicultural communities often face challenges in managing conflicts arising from differences in ethnicity, religion, language, and values. This study aims to explore the processes and methods of conflict management in multicultural communities through a case study of a community with members from diverse ethnic and cultural groups. The research employs qualitative methods, including interviews and participant observation, to examine the factors contributing to conflicts and the strategies the community uses to resolve them. The findings reveal that creating spaces for dialogue, involving all parties in decision-making, and fostering understanding of cultural differences are essential factors in managing conflicts in multicultural communities. Additionally, promoting cultural diversity education and developing communication skills between different groups can help reduce conflicts and enhance positive relationships within the community.

Keywords: Conflict management, Multicultural communities, Conflict, Conflict resolution, Cross-cultural communication

บทนำ

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชุมชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมักจะประสบกับความขัดแย้งที่เกิดจากการแตกต่างกันในเรื่องของภาษา ความเชื่อ ศาสนา และค่านิยม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนและสร้างอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน การจัดการความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและสงบสุข (อุดมศักดิ์ วรรณพร, 2560)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม โดยใช้กรณีศึกษาจากชุมชนที่มีสมาชิกจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรม การศึกษาในครั้งนี้จะสำรวจถึงวิธีการและกระบวนการที่ชุมชนใช้ในการจัดการกับความขัดแย้ง รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดและการแก้ไขความขัดแย้งในชุมชน การศึกษาในลักษณะนี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงวิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นการนำเสนอแนวทางในการสร้างสันติภาพและความร่วมมือในชุมชน (ชไมพร อ่อนบำรุง, 2564)

การวิจัยนี้จะใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์และศึกษากระบวนการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมุ่งหวังว่า ผลการศึกษาจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีลักษณะความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอนาคต

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสงบสุขและความเข้าใจระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การบริหารจัดการความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพสามารถส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ภายในชุมชน รวมทั้งการพัฒนาและความยั่งยืนของชุมชนในระยะยาว บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนมีดังนี้ (Jehangir, W. A., 2016)

1. การส่งเสริมความเข้าใจและความอดทน การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยส่งเสริมการเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะในชุมชนที่มีสมาชิกจากหลากหลายวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ การสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ช่วยลดการเกิดความขัดแย้งและทำให้สมาชิกในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2. การสร้างบรรยากาศที่ดีในการสื่อสาร การบริหารจัดการความขัดแย้งส่งเสริมการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้แสดงความเห็นและข้อกังวลของตนอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้เกิดการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในทางที่สร้างสรรค์และไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนย่ำแย่ลง

3. การป้องกันและลดความรุนแรง การจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดการเกิดความรุนแรงหรือการปะทะกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยการใช้วิธีการที่ไม่รุนแรง เช่น การเจรจาหรือการทำความเข้าใจร่วมกัน การลดความรุนแรงนี้ไม่เพียงแต่ช่วยรักษาความสงบในชุมชน แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ด้วย

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน การบริหารจัดการความขัดแย้งเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการหาทางออกและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึของการเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน การมีส่วนร่วมนี้สามารถช่วยเพิ่มความร่วมมือและลดความตึงเครียดในชุมชนได้

5. การพัฒนาความยั่งยืนของชุมชน การบริหารจัดการความขัดแย้งที่ดีสามารถช่วยสร้างความแข็งแกร่งและความยั่งยืนให้กับชุมชน โดยการสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ชุมชนที่สามารถจัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพจะมีความมั่นคงและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีในระยะยาว (Ting-Toomey, S., & Dorjee, T., 2018)

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนไม่เพียงแต่เป็นการแก้ไขปัญหาชั่วคราว แต่ยังเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความสงบสุข การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการพัฒนาชุมชนในระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในกรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม

การศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมในบริบทของการบริหารจัดการความขัดแย้งสามารถนำเอาหลายแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการและวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนเหล่านี้ โดยแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญมีดังนี้ (Sullivan, D., 2012)

1. ทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาวิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่มจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการลดความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม โดยช่วยให้สมาชิกในชุมชนเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น ความหมายของสัญลักษณ์ การใช้ภาษาและท่าทางต่างๆ รวมทั้งการจัดการกับความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้นจากการขาดความเข้าใจในความแตกต่างเหล่านี้

2. ทฤษฎีการจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการศึกษากระบวนการและกลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการความขัดแย้ง ทฤษฎีนี้ช่วยให้สามารถเข้าใจวิธีการที่ใช้ในการจัดการกับความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม เช่น การเจรจา การไกล่เกลี่ย การประนีประนอม และการใช้กลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างยั่งยืน

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (Intergroup Relations Theory)

ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในสังคม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ศาสนา หรือกลุ่มทางสังคมอื่นๆ การเข้าใจถึงทฤษฎีนี้ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะและสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างกลุ่มต่างๆ ในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม รวมถึงกลยุทธ์ในการลดการเลือกปฏิบัติ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่างๆ เช่น การสร้างการยอมรับและความเข้าใจระหว่างกลุ่ม

4. ทฤษฎีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการเข้าใจและการเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน โดยเน้นการสร้างการเข้าใจในคุณค่าและความเชื่อที่แตกต่างกันในกลุ่มต่างๆ ทฤษฎีนี้

ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางที่ช่วยให้สมาชิกในชุมชนสามารถทำงานร่วมกันและอยู่ร่วมกันได้ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม

5. ทฤษฎีการสร้างสันติภาพ (Peacebuilding Theory)

การสร้างสันติภาพในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมต้องอาศัยกระบวนการที่เน้นการฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่าย ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อบรรเทาความขัดแย้งและสร้างบรรยากาศที่สงบสุขในชุมชน โดยการใช้วิธีการที่ยั่งยืน เช่น การเจรจา การพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน และการสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มต่างๆ

6. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกระบวนการตัดสินใจช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการสนับสนุนจากสมาชิกในชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

การนำเอาทฤษฎีต่างๆ เหล่านี้มาใช้ในการศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมช่วยให้สามารถเข้าใจปัจจัยและกระบวนการต่างๆ ที่ส่งผลต่อความขัดแย้งและการจัดการความขัดแย้งในชุมชน การเข้าใจถึงทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้สามารถพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ไขความขัดแย้งและส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสงบสุขและความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยร่วมกันในชุมชนเดียวกัน ชุมชนที่มีสมาชิกจากหลายชาติพันธุ์ ศาสนา และค่านิยมที่แตกต่างกันมักจะเกิดความขัดแย้งจากความเข้าใจผิดหรือความแตกต่างในการดำเนินชีวิต การบริหารจัดการความขัดแย้ง

จึงมีบทบาทในการทำให้ความขัดแย้งเหล่านั้นได้รับการแก้ไขและจัดการอย่างสร้างสรรค์ (Lederach, J. P., 1995).

บทบาทหลักของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม ได้แก่

1. การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยสร้างกรอบและกระบวนการที่ช่วยให้สมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างสามารถสื่อสารและทำความเข้าใจกันได้ ส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและมีความเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

2. การลดความตึงเครียดและความรุนแรง

การบริหารจัดการความขัดแย้งสามารถลดความตึงเครียดที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงหรือการปะทะกันในชุมชน โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น การเจรจาหรือการไกล่เกลี่ย ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศที่สงบและปลอดภัยในชุมชน

3. การเสริมสร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม

ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการลดช่องว่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชน

การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยให้ทุกกลุ่มในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการหาทางออกจากความขัดแย้ง ส่งผลให้สมาชิกในชุมชนรู้สึกว่าเขาามีบทบาทและสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

5. การสร้างความยั่งยืนในการพัฒนา

การจัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพช่วยให้การพัฒนาในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมเป็นไปอย่างยั่งยืน เนื่องจากการแก้ไขปัญหความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์จะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและความสามัคคีในชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา

6. การส่งเสริมการสร้างสันติภาพระยะยาว

การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยสร้างสันติภาพในชุมชนโดยการลดปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งซ้ำ โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจที่ดีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ (สุพรรณิ สุขสม, 2562)

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมไม่เพียงแต่ช่วยลดความขัดแย้งและความตึงเครียด แต่ยังช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยการใช้อยุทธศาสตร์การสื่อสารที่ดี การเจรจา และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการหาทางออกจากปัญหาความขัดแย้งในชุมชน

สรุป

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และค่านิยม การขัดแย้งในชุมชนประเภทนี้มักเกิดจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน การไม่ยอมรับในความแตกต่าง หรือความเครียดจากการแบ่งแยกทางวัฒนธรรม ดังนั้น การจัดการความขัดแย้งจึงจำเป็นต้องมีการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมมีลักษณะดังนี้

1. การส่งเสริมการสื่อสารและการเข้าใจข้ามวัฒนธรรม การจัดการความขัดแย้งมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมผ่านการสื่อสารที่เปิดกว้างและการเรียนรู้จากกันและกัน ซึ่งจะช่วยลดความเข้าใจผิดและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่างๆ

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน การบริหารจัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน การมีส่วนร่วมนี้ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและลดความขัดแย้งในชุมชน

3. การใช้วิธีการไกล่เกลี่ยและการเจรจา การไกล่เกลี่ยและการเจรจาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความขัดแย้ง โดยเฉพาะในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ทุกฝ่ายได้แสดงความเห็นและหาทางออกที่ทุกฝ่ายยอมรับได้

4. การสร้างสันติภาพและความร่วมมือ การสร้างสันติภาพในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมต้องมีการบูรณาการที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ โดยการสร้างความ

เข้าใจและยอมรับในความแตกต่าง การส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความสงบสุขในระยะยาว

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมไม่เพียงแต่ช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระยะสั้น แต่ยังช่วยสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนและสงบสุขในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- ชไมพร อ่อนบำรุง. (2564). การจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนท้องถิ่นในภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 28(3), 89-100.
- สุพรรณิ สุขสม. (2562). การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนเมืองหลวง. *วารสารสังคมศาสตร์*, 14(2), 45-58.
- อุดมศักดิ์ วรรณพร. (2560). การจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม: แนวทางและกลยุทธ์. *วารสารการศึกษาสำหรับครู*, 35(1), 123-136.
- Jehangir, W. A. (2016). Managing conflicts in multicultural communities: Approaches and challenges. *Conflict Resolution Quarterly*, 33(4), 347-363.
- Lederach, J. P. (1995). *Preparing for peace: Conflict transformation across cultures*. Syracuse University Press.
- Sullivan, D. (2012). Managing cultural conflicts in diverse communities. *Journal of Conflict Resolution*, 56(3), 567-589.
- Ting-Toomey, S., & Dorjee, T. (2018). *Communicating across cultures*. The Guilford Press.

วารสารกวีานพะเยา

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารกวีานพะเยา

วารสารกวีานพะเยา เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้ กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปบทความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 8) สมมติฐาน (ถ้ามี)
- 9) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 10) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 11) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 12) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 13) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 14) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 15) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้
 - 5.1 ภาพปกหนังสือ
 - 5.2 แปลจากหนังสือ:
 - 5.3 ผู้เขียน:
 - 5.4 ผู้แปล:
 - 5.5 สำนักพิมพ์:
 - 5.6 ปีที่พิมพ์:
 - 5.7 จำนวนหน้า:
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content)
- 8) บทวิจารณ์
- 9) สรุป (Conclusion)
- 10) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอนัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คัมรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N., 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อหนังสือ. //(ครั้งที่พิมพ์). //สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง. (2548). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). //ชื่อเรื่อง. //(เลขหน้าที่อ้าง). //สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑุวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), *คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* (หน้า 39-68). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อวารสาร. //ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์*, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน ชื่อสารานุกรม, /(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมือง
ฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์./ เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เมื่อกสกันธ. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่ม
น้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควณิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็น
ศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อุตถาพร,
สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ ตอนที่/ หน้า/ (วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- เกษภา ผาทอง. (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมณูญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน *รายงานการวิจัย*. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเดปิฎก 2500*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). *รายงานทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเตอร์เน็ต)*. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). *ศิลปะการแห่งโนราห์*. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices

and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารกวีานพะเยา ได้ที่ <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : journal.kwanphayao@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารกวีานพะเยา

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารกวีานพะเยา หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารลั้งค์ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารกวีานพะเยา

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author’s Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด)

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16.pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (18 pt)

1..... (16.pt)

2..... (16.pt)

3..... (16.pt)

การทบทวนวรรณกรรม (18 pt)

1..... (16.pt)

2..... (16.pt)

สรุป..... (16.pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16.pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18 pt)

(16.pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบุนองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้.....รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

... (16 pt) ...

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features a series of horizontal dashed lines spaced evenly down the page. A single solid vertical line runs along the left side, creating a margin. The paper is otherwise blank, with no handwriting or other markings.

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

(14 pt)

แปลจากหนังสือ:

ผู้เขียน:

ผู้แปล:

สำนักพิมพ์:

ปีที่พิมพ์:

จำนวนหน้า:

บทนำ (18 pt)

(16 pt) บริบท ความเป้นมา ของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง (18 pt)

...(16.pt) องค์ประกอบของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ สาระ ประเด็น แง่คิด มุมมอง ฯลฯ

บทวิจารณ์ (18 pt)

...(16.pt) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยรณ ที่ สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สาระสำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด (อ้างอิงถามี)

จุดเด่น

จุดด้อย

สรุป (18 pt)

(16.pt) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ สะท้อนคุณค่า การนำไป ใช้ประโยชน์ เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นขอมাত্রา ไม่เอียง ไม่หนา ไม่แทรกภาพโมเดล สะท้อนคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt)

